

Győri Ítéltábla

Pf.III.20.073/2022/7/I.szám

A Győri Ítéltábla a Sipos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd, felperesi képviselő címe) által képviselt Felperes1 (felperes címe) felperesnek a Mayer M. Balázs Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mayer M. Balázs ügyvéd; alperesi képviselő címe) által képviselt Alperes1 . (alperes címe) alperes ellen kártérítés és sérelemdíj megfizetése iránt folyamatba tett perében a Veszprémi Törvényszék 2022. március 17. napján kelt 5.P.20.653/2020/57/I. szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 58. sorszám, az alperes részéről 60. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben, az alábbiak szerint változtatja meg.

Az alperes által a felperes részére forintban meghatározott összegű marasztalást 32.746.441 (harminckettőmillió-hétszáznegyvenhatezer-négyszáznegyvenegy) forintra leszállítja.

Az alperesnek a megváltoztatott részösszegek után fennálló kamatfizetési kötelezettségét

- 7.108.000 (hétmillió-egyszáznyolcezer) forint helyett 7.000.000 (hétmillió) forint,
- 7.833.333 (hétmillió-nyolcszázharmincháromezer-háromszázharminchárom) forint helyett 6.583.333 (hatmillió-ötszáznyolcvanháromezer-háromszázharminchárom) forint,
- 480.000 (négy száznyolcvanezer) forint helyett 1.404.000 (egymillió-négy száznegyezer) forint,
- 2.090.853 (kettőmillió-kilencvenezer-nyolcszázötvenhárom) forint helyett 1.704.953 (egymillió-hétszáznegyezer-kilencszázötvenhárom) forint,
- 708.000 (hétszáznyolcezer) forint helyett 1.180.000 (egymillió-egyszáznyolcvanezer) forint elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű és esedékességű késedelmi kamatában határozza meg.

Az alperes által 2022. április 1. napjától minden hónap 5. napjáig fizetendő költségpótló járadék havi összegét 301.575 (háromszázegyezer-ötszázhetvenöt) forintra emeli fel.

Az ítéltábla az ítélet megfellebbezett rendelkezéseit ezt meghaladóan helybenhagyja.

A felperes 87.200 (nyolcvanhétezer-kettőszáz) forint, az alperes 2.625.000 (kettőmillió-hatszázhuszonötezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket köteles megfizetni az államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására és számlájára.

Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni a felperesnek 1.700.000 (egymillió-hétszázezer) forint másodfokú perköltséget.

A felek maguk kötelesek viselni az ezt meghaladó másodfokú perköltségeiket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

I.

[1] A másodfokú bíróság által is irányadónak tekintett tényállás szerint a felperes 2018. április 25-én nagymotorkerékpár vezetőjeként személyautóval ütközött, és súlyos közúti balesetet szenvedett.

Az alperes a károkozó felelősségbiztosítója.

[2] A felperes a baleset következtében agyrázódásos sérülést, a jobb alkar sing- és orsócsont törését, a felkar túlfeszítéses sérülését, valamint a kulcscsont alatti verőér sérülését szenvedte el, amelyhez a jobb kéz teljes érzéskiesése, verőeres vérellátási zavara, és a jobb felső végtag pulzushiánya társult. A sürgősen elvégzett érrekonstrukciós műtét során észlelték, hogy a jobb oldali közös karidegfonat súlyosan roncsolódott. Ezt követően a jobb orsócsont és singcsont törést TEN szeggel rögzítették (úgynevezett titán velőűr szegezés).

[3] A műtét után a felperest 2018. április 26-án áthelyezték a kórház1, ahol további sérüléseket diagnosztizáltak: hónalj-i verőérág károsodását, a szem sympathicus beidegzésének zavara, jobb oldali vállkulcs ízületi ficam fennálltát, valamint jobb oldali plexus brachialis teljes kiszakadását.

[4] A 2018. május 11-ig tartó kezelés során, további műtét keretében kulcscsont szétválasztást végeztek, a II. bordára rögzült C8-Th1 kiszakadt nyaki idegtörzset mobilizálták, majd mindkét lábszárról vett suralis grafftal idegpótlásra került sor a nyaki C8 idegtörzsre.

[5] Korai rehabilitáció keretében a felperes passzív tornáztatását javasolták, majd a vállövön, a bicepszén, valamint az alkari izomcsoportokon rendszeres szelektív ingeráram kezelést folytatását rendelték el. A nyak bal oldalán lévő seb területére egyszeri alkalommal 500 impulzus 0,1 mJ/mm², max. 4Hz lökéshullám terápiás kezelést javasoltak. Napi 100mg Aspirin Protect és Warfarin, valamint 2x1 Millgamma N gyógyszerek szedését javasolták.

[6] A helység2en 2018. május 30-án végzett kontroll alkalmával rögzítették, hogy a napi rendszeres STIWELL Med 4. készülék rendszeres használata javasolt, mivel a műtétek eredményességét, a végtag későbbi használhatóságát javíthatja.

[7] 2018. augusztus 3. és 8. között a helység2i klinikán szövődményként az alkari töréstelekben álízült tendenciát, a jobb könyök ízületben az orsócsont félficamát, illetve több helyen csontsorvadás kialakulását észlelték. Újabb műtetre került sor, amelynek során a hónaljárokban idegáthidalt (anastomosist) készítettek.

[8] A felperest 2018. szeptember 14-re kórházi felvételre előjegyezték, mely időpontig szelektív ingeráram kezelést, és a kéz kisízületeinek passzív tornáztatását javasolták a mozgástartomány megőrzéséhez. Az érsebészeti javaslat alapján napi 100 mg Aspirin Protect és Warfarin, 2x1 Millgamma N, és 2x1 Ketodex szedését írták elő.

[9] 2018. szeptember 17. és 20. között helység2en az alkar velőűrsínjeit kivették, lemezes csontegyesítést végeztek. A bicepszín – ekkor észlelt - részleges felszakadása a felperes maradványállapotában irreleváns jellegű sérülés, mert a karidegfonat szakadás az izmot mozgató bicepszín innervációt teljesen károsította. A bicepszizom nem volt mozgatható, ezért sorvadásnak indult.

[10] 2018. november 14. és 16. között a helység2i érsebészeten a korábbi véna graft ballonos tágitása történt, a további felső vállat érintő ideghelyreállító műtét azonban sikertelen volt.

[11] 2019. május 6. és 17. között helység2en jól működő karotideo-brachialis graft-ot észleltek érsebészeti kontrollon, a kórházi tartózkodása alatt a felperes komplex fizioterápiás kezelést kapott.

[12] A felperes 2018. április 25-től 2018. május 11-ig, 2018. augusztus 3-tól augusztus 8-ig, 2018. szeptember 17-től szeptember 20-ig, 2018. november 14-től november 16-ig, 2018. december 16-tól december 19-ig, 2019. május 6-tól május 17-ig összesen 46 nap időtartamban állt kórházi kezelés alatt. A helység2i kórházi szakambulancián 2018. május 31., 2018. június 21., 2018. november 8. napjain jelent meg vizsgálaton.

[13] 2019. június 27-én a kormányhivattal a felperes mozgásszervi státuszára tekintettel - a balesettel kizárólagos és közvetlen összefüggésben kialakult - 60% összegészségkárosodást véleményezett. A társadalombiztosítási bizottságok a felperes balesettel összefüggő kórlélektani betegségét nem értékelték.

[14] A felperes állapotában érdemi javulás nem várható: a jobb oldali domináns felső végtag a közös kari idegfonat károsodása miatt mozgásában és érzéskvalitásaiban teljesen károsodott, a felperes kizárólag a váll emelésére képes. Az állandósult fájdalma miatt folyamatos fájdalomcsillapításra szorul.

[15] Az esetleges további idegrekonstrukciós műtétek sikere eshetőlegesen, a várható műtéti megterhelés jelentős, az életminőség javulás nem garantálható.

[16] A felperes életvitelét, életminőségét a kialakult állapota tartósan, súlyos mértékben elnehezítette. A külföldi utazásokkal járó szakmáját, a korábbi aktív szabadidős tevékenységét fel kellett adnia. A családja, a gyermeke mindennapi életében korlátozottabban tud részt venni. A hagyományos férfi szerepeknek a háztartásban, házkörüli munkákban és - részben - a szexualitás terén nem tud megfelelni.

[17] A baleset következtében kialakult maradandó állapot, az azt megelőző hosszas kórházi ápolás, a több műtéti beavatkozás, és a domináns végtag használatának hiányából eredő fizikális és metakommunikációs korlátozottság közepesen súlyos pszichés zavart eredményezett, és tart fenn a felperesnél.

[18] Ennek háttérében az áll, hogy a felperes személyiségét, a korábbi életvitelét a cselekvésre orientált, gyakorlatias szemlélet és viselkedésminták jellemezték, amelyhez sokszínű szociális kapcsolatrendszer, aktív társasági élet kapcsolódott. A továbbiakban azonban ezen aktív viselkedésforma és életvitel megélését a kialakult testi korlátozottság megakadályozza, amelynek következtében a felperes jelenlegi állapotát az állandósult lehangoltság, az alvászavarral súlyosbított rossz közérzet, az érzelmi elszíntelenedés, a motiváció csökkenés, a helyzetére beszűkült gondolkodás, a jövőkép hiánya, szociális izoláció, a képességeihez mérten elmaradó pszichés, mentális teljesítmény jellemzi.

[19] A felperes fennálló pszichés állapota egyértelműen ok-okozati összefüggésbe hozható a balesetből származó sérülésekkel.

[20] A jelenlegi pszichés státuszának érdemi változásához olyan személyiségváltozásnak kell bekövetkeznie, amely a fizikális állapota véglegességének elfogadását is lehetővé teszi, ezáltal az önkiteljesedése egy más, intellektuális vagy szellemi síkon juthatna érvényre.

[21] A lelki egészségében a munkakörülményeinek és anyagi helyzetének rendeződése, pozitív jövőkép megtalálása hozhat érdemi javulást, melynek elmaradása azonban a balesettel összefüggő lelki kórtünetek későbbi súlyosbodását, és végleges rögzülését eredményezhetik.

[22] A felperes – fentiek szerinti – fizikális és kórlélektani állapota 64%-os mértékű összegészségkárosodást eredményez, amely 78% munkaképesség csökkenésnek feleltethető meg.

[23] A balesetet megelőzően a felperes ismert, sorsszerű betegségben nem szenvedett. A több országban végzett munkáját főállásban látta el, a mobilitását autó-, motor-, repülőhasználat is jellemezte. Teljes családi életet élt, a szabadidejét aktívan, sporttal töltötte ki. Az önfenntartó és önkiszolgáló képessége teljes volt.

[24] A balesetet követően, 2018. május 12-től 2018. augusztus 3-ig a felperes napi 3 óra részleges gondozás szükségességén felül további napi 3 órában részbeni ápolásra is szorult, mely kezdetben az ágyban történő mosdatásra, kacsá használat segítésére, injekciós vérrögmegelőző kezelés alkalmazására, műtéti sebeinek kötözésére terjedt ki. Ezen időszak alatt az étkezését is ágyhoz kötötte kellett megoldani.

[25] 2018. augusztus 8-tól 2018. szeptember 17-ig, továbbá 2018. szeptember 20-tól 2018. november 14-ig, 2018. november 16-tól 2018. december 16-ig - átlag napi 2 órában - a felperes részleges gondozása volt indokolt.

[26] A baleset maradványtünetei a felperest jelenleg és véghatáridő nélkül akadályozzák az öltözködés bizonyos fázisaiban, a tisztálkodás és a hajápolás bizonyos mozdulataiban, a pedikűr- manikűr tekintetében pedig egészében. Az önellátás ezen korlátozottsága miatt az öltözködésben becsülhetően napi 0,2 óra (12 perc), a tisztálkodásban napi 1 óra, a hajápolásban napi 0,3 óra (18 perc) segítségre van szüksége. Pedikűr, manikűr tekintetében a gondozás tényleges időszükséglete nem állapítható meg.

[27] A felperes ápolásával, gondozásával járó tevékenységeket élettársa látta, illetve látja el.

[28] A felperes a sérülései miatt - a kórházi időszakok kivételével - 4 hónapig szorult vitaminokban és ásványi anyagokban gazdagabb, könnyebb emésztést lehetővé tevő, köztudomásúan drágább élelmiszerekből biztosítható, kímélő étkezésre.

[29] A felperes a képzettségének megfelelő, korábbi munkakörét a baleset óta, és a továbbiakban sem képes ellátni.

[30] A balesetet követően, vélelmezhetően 2018. december 1-től tudott - saját időbeosztás szerint, pihenők közbeiktatásával - könnyebb, nem balesetveszélyes, egy kézzel végezhető háztartási, házkörüli, kerti munkákat végezni. A közepes és a nehéz fizikai jellegű háztartási, házkörüli és kerti munkákat sem jelenleg, sem a jövőben nem lesz képes elvégezni.

[31] A felperes a továbbiakban csökkentett munkaidőben, csökkentett terhelés mellett, elsősorban adminisztratív jellegű, szellemi munkát igénylő munkakörben foglalkoztatható.

[32] A felperes a balesetet megelőzően személygépkocsit vezetett, motorkerékpárral, kerékpárral, tömegközlekedési eszközzel közlekedett.

[33] A baleset következtében kerékpározni nem tud, mechanikus váltós személygépjármű, illetve motorkerékpár vezetésére alkalmatlanná vált, az erre vonatkozó vezetési engedélye megszerzése, azaz 2018. november 23. után automataváltós gépjárművet vezethet.

[34] A balesetet követően 2019. január 1-ig a tömegközlekedésben való részvétel részére nem volt ajánlott, azonban ezt követően is a fel- és leszállás, valamint - ülőhely hiányában - az állva utazás számára nehezített és balesetveszélyes. A felperes számára 2018. december végéig indokolt volt kísérő igénybevétele.

[35] A felperes a tömegközlekedési eszközök biztonságos igénybevételére nem képes.

[36] Az orvosi kezelések részeként a felperes számára - szakorvosi javaslatra - 2018. december 19-ig Aspirin Protect és Warfarin 100 mg vérrög kialakulás elleni szerek folyamatos szedése volt indokolt, amelyeket Clopidogril (trombocita aggregáció gátló, vényköteles szer) és Eliquis (apixaban tartalmú véralvadásgátló, vényköteles gyógyszer) tablettákra cseréltek. Ezeket a készítményeket a felperes folyamatosan alkalmazza.

[37] A Clexane kiváltására 2018. július 20-án, 2018. szeptember 21-én, 2018. október 4-én, 2018. december 3-án 2-2-2-3 doboznyi, 0,4 ml dózisú mennyiségben, 2018. november 10-én 2 doboz 0,6 ml dózisú mennyiségben került sor.

[38] A fájdalomcsillapító készítmények közül Tramadol 9 alkalommal, Tramadorolt kétszer, Contramal 2020. október 15-ig 78 dobozzal, Doretatol egy, Reagent három alkalommal, a vényköteles Fentanil 50 mg-os tapaszt pedig 32 alkalommal 1 doboznyi mennyiségben (utoljára 2019. november 26-án) váltott ki a felperes. A felperes által használt Flektor 140 mg-os tapaszt nem vényköteles, 14 napos kezelési ciklus javasolt 12 órás tapasztcserék alkalmazásával. A nem vényköteles, gyulladáscsökkentő Diclofenac, Diclac Dolo, Voltaren krémeket alkalmasszerűen használta a felperes. A vényköteles Sirdaludot a felperes nem váltotta ki. A vényköteles, migrén ellenes Sumatriptan nevű szerből a felperes 2019. január 18-án vásárolt, az általa időnként alkalmazott, ugyancsak migrén elleni Quarelin tabletta nem vényköteles.

[39] A Pantoprezol, Controloc 40 mg-os receptköteles gyomorvédő készítményeket a felperes 2018. október 4-ig 3-3 alkalommal vásárolta meg, míg a Quamatel nevű gyógyszert 2018. február 9-től 2021. július 16-ig rendszeresen 28 alkalommal.

[40] A nyugtató, altató hatású, receptköteles Frontint a felperes nevére nem váltották ki, azonban Curiosa vásárlására alkalmasszerűen sor került.

[41] A felperes számára a C, D3, E vitamin és Kalcium tabletta szedése a műtéteket követően, a sebkezelés és bőrpuhítás, valamint a nem vényköteles Milgamma N szer alkalmazása pedig a baleset óta folyamatosan indokolt. A gumifásli alkalmazása 24 hétig elfogadható.

[42] Azi Sandoz antibiotikum kiváltása a peradatok alapján nem állapítható meg.

[43] A felperes számára orvosilag indokolt gyógyszerigény véghatáridő nélkül: Eliquis, Clopidogrel, Tramadol, NSAID, Quamatel, Quarelin, Milgamma-N. Orvosi javaslat esetén izomlazító (például: Sirdalud) és nyugtató, altató (például: Frontin) használata is indokolt lehet.

[44] A baleset miatt szükségessé vált gyógyászati segédeszközök közül a felkarrögzítő 3.860,- Ft-ba került, az ortopéd matrac ára 54.890,- Ft volt.

[45] A felperes a sérült kar kezelésére - szakorvosi javaslatra - izomstimulátort használ. Az OTTO Bock Stiwe Med.4. készüléket a felperes 2019. május 13-án 1.353.820,- Ft-ért vásárolta, a hozzá tartozó öntapadós elektródák ára 4.949,- Ft volt. A felperes által szintén használt - receptre is felírható - Nervostim B típusú izomstimulátor készülék piaci ára 66.040,- Ft. A gyógyászati segédeszközök beszerzésével a felperesnek összesen 1.483.559,- Ft kiadása merült fel, amelyből 54.890,- Ft térült meg.

[46] Az idegsérülés következtében állandósult súlyos mozgáskorlátozottság, és az izmok karbantartása indokoltá teszi a 3D vertikális függesztő kezeléseket rendszeres igénybevételét. A felperes 2018. szeptember 1-től heti 3 alkalommal vesz részt 3D vertikális gyógytorna kezelésen helység3ban, melynek költsége alkalmanként 6.500,- Ft.

[47] 2018. október 1-jétől heti egy alkalommal masszázskezelést vesz igénybe helység4ön, melynek díja alkalmanként 8.000,- Ft. A társadalombiztosítás által támogatott kezeléseken és havi két masszázs igénybevételén felül évente egy gyógyfürdő és komplex kórházi ellátás is indokolt a felperes fizikális állapota szinten tartására. A felperes 2018. júliusában 14 alkalommal vette igénybe az helység5i gyógyfürdő szolgáltatását alkalmanként 2.000,- Ft térítés ellenében.

[48] A felperes sérülésből eredő maradványállapota csak az automataváltós, kartámasszal és automata parkolórendszerrel felszerelt, egy kézzel vezethető személygépjármű használatát teszi lehetővé.

[49] A felperes 2018. június 20-tól havi 250.000,- Ft díj ellenében bérelte a szám1 forgalmi rendszámú, Mercedes L220 CDI gyártmányú gépjárművet. A bérelt autótípus kezelőszerveinek együttes elhelyezkedése - a jobb kéz használata nélkül is - lehetővé teszi a biztonságos vezethetőséget a felperes számára: az autó parkolást segítő rendszerrel, tolatóradarral, lábbal aktiválható rögzítő fékkel rendelkezik, a fényszóró és az irányjelzőkapcsoló azonos karon van a kormány mellett, illetve az automataváltó funkcióváltója is a kormányoszlopon helyezkedik el. A felperes bérleti díjat nem fizetett, számára azt a bérbeadó meghitelezte.

[50] A bérelt gépkocsit a felperes 2021. február 7-én 10.500,- euró (3.742.620,- Ft) reális piaci vételár ellenében vásárolta meg az azon időközben tulajdonjogot szerző országli cég² gazdasági társaságtól.

[51] A baleset időpontjában a felperes 2016-ban és 2017-ben vásárolt motoros ruházatot és felszerelést viselt, melyek beszerzési ára összesen 216.000,- Ft volt (Ducatti bőrkabát 115.000,- Ft, Ducatti bőrnadrág 57.000,- Ft, bukósisak 32.000,- Ft, Jordan hátizsák 12.000,- Ft).

[52] A kórházi ápolások ideje alatt felperest az élettársa rendszeresen látogatta, melyek alkalmával részére friss, minőségi élelmiszereket, pékárút, felvágottat, tejterméket, gyümölcsöt és rostos gyümölcslevet, főtt ételt vitt.

[53] A felperes részére az élettársa a kórházban tartózkodással összefüggésben vásárolt ruhaneműt, köztük 2 pizsamát 4.000,- Ft/darab áron, 1 köntösöt 9.500,- Ft-ért, 1 pár papucsot 2.500,- Ft áron, 7 alsónadrágot 2.000,- Ft/darab áron, 2 törölközőt 6.400,- Ft-ért.

[54] Az egy látogatás alkalmával megtett út a felperes helység³ lakóhelye és a helység¹i kórház között 36 km, a felperes lakóhelye és a helység²i klinika közötti 550 km.

[55] Egy helység¹i út során felmerült üzemanyagköltség 1.228,- Ft, egy helység²i út költsége 2018. áprilisában 18.758,- Ft, 2018. májusában 19.385,- Ft, 2018. augusztusában 17.013,- Ft, 2018. szeptemberében 17.180,- Ft, 2018. novemberében 17.566,- Ft, 2018. decemberében 18.183,- Ft, 2019. májusában 16.511,- Ft volt.

[56] A felperes élettársának helység²en 63.460,- Ft szállásköltsége merült fel 2018. augusztus 3-5. között.

[57] A felperes az élettársával és a gyermekével a helység³, utca, házszám¹ szám alatt található, 691 m² területű családi házban él, amely 1/2 arányban a felperes, 1/2 arányban egy perben nem álló személy közös tulajdonát képezi. Az ingatlanon található ikerház egyikét lakja a felperes és családja, az ingatlanhoz tartozó telket a tulajdonostársak közösen használják.

[58] A családi házhoz tartozó telek térkövezett, parkosított, azon egy 6x3 méteres medence, valamint hasonló alapterületű füvesített rész található.

[59] A fedett és fűtetlen medence karbantartása magában foglalja a vízminőség ellenőrzését, vegyszerezését, a porszívózást, valamint a szűrő tisztítását. A felperes a medence karbantartásáért átalány jelleggel 2018. május 17-től havonta 15.000,- Ft-ot fizet kisegítő részére.

[60] A baleset előtt a felperes - az édesanyjával, és a testvérével közös tulajdonát képező - helység³ szám⁴ hrsz-ú, 887 m² alapterületű családi házas ingatlan karbantartásába is

besegített, amely tevékenységek pontos mibenléte és időtartama a peradatok alapján nem állapítható meg.

[61] A felperes a baleset előtt minden háztartási és házkörüli munkát el tudott látni, a háztartási munkákban aktívan részt vett, a házkörüli teendőket kizárólag ő látta el. A balesete óta ezen tevékenységeket vagy egyáltalán nem, vagy csak korlátozott körben tudja elvégezni, ezért azokat helyette hozzátartozói, valamint díjfizetés ellenében kisegítők végzik. 2018. május 7. óta hetente egyszer alkalmanként 10.000,- Ft -ért takarítónőt vesznek igénybe.

[62] A felperes 2012. február 21. napjától a cég³ nemzetiségű illetőségű cégnél dolgozott ügyvezetőként. 2017. március 1-től havi bruttó 456,- euró, 2018. január 1-től havi bruttó 576,- euró jövedelemmel rendelkezett. A nemzetiségű adójogi jogszabályok lehetőséget biztosítottak arra, hogy a felperes havi 1.350,- euró összegben kiküldetési díj jogcímén adómentes juttatásban részesüljön, így a balesetet megelőzően a felperes rendszeres havi jövedelme nettó 1.814,69 euró volt.

[63] A felperes részére a munkáltató 2018. április 25-től 2019. április 23-ig, a betegszabadság idejére 68,86 euró összegű ellátást fizetett, valamint 2.906,30 euró táppénzt kapott.

[64] A felperes 2018. április 26-tól 2019. április 24. napjáig volt táppénzes állományban. 2019. április 24. napjától ismételten munkába állt, munkaviszonya megszüntetésére 2019. június 30-i hatállyal került sor.

[65] A kárrendezési eljárásban teljesített kifizetéseken túl az alperes a felperes részére sérelemdíj jogcímén 2021. október 6-án 1.500.000,- Ft-ot, 2021. október 26-án 5.000.000,- Ft-ot fizetett meg.

II.

[66] A felperes a kereseti kérelmében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43.§ a) pontja, 2:52.§ (1), (2), (3) bekezdései, 2:53.§, 6:518.§, 6:519.§, 6:520.§, 6:522.§, 6:527.§, 6:528.§, 6:532.§, 6:48.§-ai, a kötelező gépjárműfelelősség-biztosításról szóló 2009. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Kgfbtv.) 1.§ a) pont, 4.§ (1), (2) bekezdései, 12.§, 13.§, 27.§, 31.§ a) pontja, 28.§ (1) bekezdése, 32.§ (1) bekezdése, a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975.(II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 31.§ (5) bekezdés c) pontja és ca) alpontja alapján az alperest sérelemdíj, valamint - az alábbi jogcímenek - lejárt, és a jövőben esedékes járadékokra is kiterjedő vagyoni kártérítés és késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

[67] A balesetben sérült ruházat vonatkozásában az alperes által megfizetett 108.000,- Ft-on felül további 108.000,- Ft, és annak 2018. április 25. napjától járó késedelmi kamatát érvényesítette. A kórházi tartózkodással összefüggésben 120.300,- Ft értékben vásárolt ingóságok vonatkozásában az alperes által ezen a címen térített 61.390,- Ft elszámolása mellett 58.910,- Ft és annak 2018. november 7. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[68] A figyelemességi csomag költsége címén 46.000,- Ft-ra és annak 2018. november 7-től járó késedelmi kamatára tartott igényt.

[69] A kórházi látogatás költsége jogcímén 426.130,- Ft és annak 2018. november 7. napjától számított késedelmi kamatát érvényesítette.

[70] Az alperes által ezen a jogcímen teljesített 30.000,- Ft-ot figyelembevéve az élelemfeljavítás költségeként 66.000,- Ft-ot, és 2018. július 17. napjától számított késedelmi kamatát igényelte.

[71] Az ápolás és gondozás költségét - a kórházi kezelések 46 nap időtartamát figyelmen kívül hagyva - 2018. május 12. és 2018. december 15. között 1.466.100,- Ft-ban, 2018. december 20-tól 2022. február 28-ig 4.340.222,- Ft-ban számította fel akként, hogy 1.466.100,- Ft után 2018. augusztus 27-től, 4.340.222,- Ft után 2020. július 25-től érvényesített késedelmi kamatot. 2022. március 1. napjától kezdődően minden hónap 5. napjáig esedékesen havi 115.275,- Ft gondozás jogcímű járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[72] A háztartási munka kisegítő költsége jogcímen 2018. április 25-től 2018. november 30-ig havi 51.000,- Ft alapul vételével 367.200,- Ft, 2018. december 1-től 2022. február 28-ig havi 36.000,- Ft-tal kalkulálva 1.404.000,- Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest azzal, hogy 362.200,- Ft tőke után 2018. augusztus 13-tól, 1.404.000,- Ft után 2020. július 15-től érvényesített késedelmi kamatot. Ezen a jogcímen 2022. március 1. napjától minden hónap 5. napjáig esedékesen havi 36.000,- Ft összegű járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A kerti és házkörüli munka kisegítő költsége jogcímén 2018. április 25-től 2018. november 30-ig havi 40.000,- Ft alapul vételével 288.000,- Ft és annak 2018. augusztus 13-tól járó késedelmi kamata, 2018. december 1-től 2022. február 28-ig havi 40.000,- Ft-tal számolva 1.560.000,- Ft tőke és annak 2020. július 15-től számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Ezen a jogcímen 2022. március 1-től minden hónap 5. napjáig esedékesen havi 40.000,- Ft járadék igényt érvényesített.

[73] A közlekedési többletköltség kísérelével jogcímű kártérítési igényként - az alperes által megtérített 60.000,- Ft figyelembe vételével - 2018. május 12-től 2018. december 31-ig havi 84.230,- Ft alapul vételével 523.996,- Ft és annak 2018. augusztus 27-től számított késedelmi kamata, 2019. január 1-től 2022. február 28-ig 23.700,-, valamint 33.700,- Ft havi összegek alapul vételével 909.453,- Ft és annak 2020. augusztus 1-től számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Ezen a jogcímen 2022. március 1. napjától minden hónap 5. napjáig esedékesen havi 23.700,- Ft járadékra tartott igényt.

[74] A bérelt gépjármű költségét 2018. június 20-tól 2021. január 31-ig terjedő időre havi 250.000,- Ft alapul vételével 7.833.333,- Ft-ban és 2019. október 11-től járó kamataiban számította fel, A megvásárolt automataváltós személygépjármű 3.742.620,- Ft vételárát és annak 2021. február 7. napjától járó késedelmi kamatait is kérte megtéríteni.

[75] A gyógyszer- és kötszerköltség jogcímén 2018. május 12-től 2018. december 31-ig havi 55.000,- Ft alapulvételével, - elszámolva az alperes által megtérített 30.000,- Ft-ot - , 353.167,- Ft és annak 2018. augusztus 27. napjától járó késedelmi kamata, 2019. január 1-től 2022. február 28-ig havi 40.000,- Ft-tal számolva 1.504.000,- Ft és annak 2020. augusztus 1-től járó késedelmi kamata, valamint 2022. március 1. napjától minden hónap 5. napjáig esedékesen havi 40.000,- Ft járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[76] A gyógyászati segédeszközök költségeként 1.453.370,- Ft-ra és annak 2018. november 4. napjától járó késedelmi kamatára tartott igényt.

[77] Rehabilitációs költség jogcímén 2018. július 1-től 2018. július 31-ig terjedő időre 28.000,- Ft, és annak 2018. július 17-től járó késedelmi kamata, 2018. szeptember 1-től 2022. február 28-ig - változó havi összegek alapul vételével - 3.278.266,- Ft és annak 2020. június 1-től számított késedelmi kamata, 2022. március 1-től minden hónap 5. napjáig esedékesen havi 115.000,- Ft járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[78] Keresetveszteség és keresetpótló járadék jogcímen 2018. április 26-tól 2019. április 23-ig 18.800,84 euró és 2018. szeptember 25-től számított késedelmi kamata, 2019. július 1-től 2022. február 28-ig 55.190,08 euró és 2020. november 1. napjától járó késedelmi kamata, 2022. március 1-től minden hónap 5. napjáig esedékesen havi 1.724,69 euró megfizetésére tartott igényt. Ezen járadék igény keretében a felperes - a baleset hiányában - elérhető havi nettó 1.814,69 euró keresetből levonásba helyezett 90 eurót, mint remélt rokkantsági ellátást, és a keresetvesztesége kalkulálása során havi 1.724,69 euró összeget vett alapul.

[79] A sérelemdíjként - az alperes által időközben teljesített 3.000.000,- Ft előleg, valamint ideiglenes intézkedésen alapulóan kifizetett 5.000.000,- Ft elszámolásával - további 10.000.000,- Ft-ra és 2018. április 25-től számított késedelmi kamatára tartott igényt azzal, hogy az alperes által a peres szakban 2021. október 6-án megfizetett 1.500.000,- Ft, valamint az ideiglenes intézkedés kapcsán 2021. október 26-án teljesített 5.000.000,- Ft után 2018. április 25-től 2021. október 6-ig, illetve 2021. október 26-ig terjedő időre kérte a lejárt késedelmi kamatokat. A perköltségre igényt tartott.

[80] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását, és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[81] Az érvelése szerint az általa a kárrendezési eljárás során sérelemdíj címén teljesített 1.500.000,- Ft és kamatai, valamint - a vagyoni károk körében - a balesetben sérült ruházat ellentételezéseként teljesített 108.000,- Ft, a kórházi tartózkodásra vásárolt ruházat ellenértékeként kifizetett 61.390,- Ft, az élelemfeljavítás jogcímén teljesített 30.000,- Ft, az ortopéd matrac 54.890,- Ft vételárának megtérítése, a gyógyszer- és kötszerköltség jogcímű 30.000,- Ft összegű kifizetés, a közlekedési többletköltségre teljesített 60.000,- Ft, azaz mindösszesen 1.858.427,- Ft kifizetés a felperes valamennyi jogcímen előterjesztett igényét kielégíti.

[82] A balesetben sérült motoros ruházat elhasználtságára tekintettel az alperes a 216.000,- Ft-os beszerzési érték fele összegét térítette meg.

[83] A kórházi ingóságok beszerzését, a figyelmességi csomag tételeit, a gyógyszer- és kötszerköltség, valamint gyógyászati segédeszközök költsége címén érvényesített tételeket – az általa teljesített összeget meghaladóan – bizonyítatlannak, eltúlzottnak és indokolatlannak tartotta.

[84] A kórházi látogatás költségének felperes általi számítását tényalapjában bizonyítatlannak, számítási metodikájában logikátlanak értékelte.

[85] Az ápolás és gondozás, a háztartási munka kisegítő, valamint a házkörüli munka kisegítő költség jogcímű igényeketösszegszerűségükben eltúlzottnak, ténybelileg bizonyítatlannak minősítette.

[86] A közlekedési többletköltség, közlekedési kísérő költsége tárgykörben azzal érvelt, hogy a felperes 2018. november 23-tól kezdődően már képes volt automataváltós gépjármű vezetésére, ezért ezt követően a közlekedési kísérő igénybevétele számára nem volt indokolt. Állította, hogy a közlekedési költség számításának alapját képező utak egy része szükségtelen volt, illetve a felperes számításai nem követhetők, nem értelmezhetők.

[87] A gépjármű bérleti díj iránti igény körében az alperes a bérleti jogviszony tényét és időtartamát nem vitatta, azonban a bérletet szükségtelennek és indokolatlannak, a bérleti díjat eltúlzott mértékűnek minősítette. Azzal érvelt, hogy a baleset időpontjában mind a felperes, mind az élettársa rendelkezett saját tulajdonú gépkocsival. Utalt arra is, hogy a bérleti díjat a felperes a bérbeadó részére nem fizette ki, ezért a költség tényleges felmerülése hiányában ezen kártérítési igény megalapozatlan.

[88] Hivatkozott arra is az alperes, hogy a megvásárolt gépjármű vételárának megtérítésére irányuló igény azért eltúlzott, mivel a felperes 2-3 millió forint összegért már vásárolhatott volna rendkívül jó állapotú, automataváltós gépjárművet.

[89] A keresetveszteség megtérítésére irányuló kereseti kérelem körében azzal érvelt, hogy a felperes havi nettó jövedelmeként csak 464,69 euró vehető figyelembe, a további havi 1.350,- euró kiküldetési díj, mint költségtérítés - a funkciójából adódóan - a felperes elmaradt jövedeleméhez nem számítható hozzá.

III.

[90] Az elsőfokú bíróság – a fellebbezéssel támadott ítéletében - kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 33.094.341,- Ft-ot, valamint 75.715,61,- eurót, abból

[91] 7.108.000,- Ft után 2018. április 25-től,

- [92] 58.800,- Ft után 2018. július 17-től,
- [93] 367.200,- Ft után 2018. augusztus 13-tól,
- [94] 1.708.900,- Ft után 2018. augusztus 17-től,
- [95] 379.731,- Ft után 2018. szeptember 15-től,
- [96] 1.428.669,- Ft után 2018. november 4-től,
- [97] 434.716,- Ft után 2018. november 7-től,
- [98] 7.833.333,- Ft után 2019. október 11-től,
- [99] 2.924.840,- Ft után 2020. június 15-től,
- [100] 480.000,- Ft után 2020. augusztus 1-től,
- [101] 3.775.949,- Ft után 2020. augusztus 10-től,
- [102] 2.090.853,- Ft után 2020. augusztus 16-tól,
- [103] 3.742.620,- Ft után 2021. február 7-től,
- [104] 708.000,- Ft után 2021. április 15-től kezdődően a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, továbbá
- [105] 18.800,84,- euró után 2018. szeptember 25-től,
- [106] 56.914,77,- euró után 2020. december 1-től kezdődően a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes, az Európai Központi Bank által meghatározott alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatot, továbbá
- [107] 2022. április 1. napjától minden hónap 5. napjáig havi 277.575,- Ft költségpótló járadékot, havi 1724,69 euró jövedelempótló járadékot, valamint 3.698.305,- Ft perköltséget.
- [108] Ezt meghaladóan a felperes kereseteit elutasította.

[109] Az elsőfokú bíróság az ítéletet havi 277.575,- Ft költségpótló járadék, valamint havi 1724,69,- euró jövedelempótló járadék vonatkozásában előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította.

[110] A felperest 135.000,- Ft, az alperest 1.365.000,- Ft illeték az állam javára való megfizetésére kötelezte.

[111] Figyelemmel arra, hogy a kereseti kérelem jogalapját az alperes nem vitatta, és erre tekintettel mind a sérelemdíj, mind a vagyoni kártételek körében részteljesítéseket eszközölt, ezért az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a felperest a balesetből eredően ért vagyoni károkért és nem vagyoni hátrányokért az alperes (kártérítési) felelőssége fennáll.

[112] Az elsőfokú bíróság a teljes kártérítés elvét megfogalmazó Ptk.6:522. § (1) és (2) bekezdés a)-c) pontjai (3) bekezdése, a járadék megállapítására vonatkozó Ptk. 6:527.§. (2) (3) bekezdése, és az általános kártérítésről rendelkező Ptk. 6:531.§. értelmében a felperes által érvényesített kártérítési igények összegszerűségét vizsgálta a bizonyítás - a Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265.§ (1) bekezdésébe foglalt - általános szabálya alkalmazásával.

[113] Az elsőfokú bíróság - a Ptk. 6:135.§, Ptk. 6:46. §., és a kötelezettnek a kár bekövetkezése utáni elő- vagy részteljesítései bíróság általi elszámolásának szabályairól szóló 1/2011. (VII.5.) PJE határozat felhívásával – előre bocsátotta, hogy a peres felek megállapodására tekintettel irányadónak tekintette, hogy a jelen esetben az alperes részteljesítéseit a főtartozásra kell elszámolni.

[114] A törvényszék leszögezte, hogy az alperesnek a Ptk. 6:522.§. (1) bekezdése értelmében meg kell térítenie a felperes teljes kárát, és a károsodásával összefüggésben felmerült költségeket, ugyanakkor a bíróságnak ki kell szűrnie az olyan, a felperes tényleges szükségleteihez nem igazodó, túlzó és távoli kártérítési igényeket, amelyekkel - ésszerű valószínűséggel - nem lehetett előre számolni.

[115] Az elsőfokú bíróság nem fogadta el az alperes azon, – több kártétel vonatkozásában is kifejtett – álláspontját, amely szerint a kárenyhítési kötelezettségre tekintettel a károsult/felperes a legolcsóbb megoldást köteles választani.

[116] A törvényszék hivatkozott a Kúria több döntésben (Pfv.III.20.206/2018/7., Pfv.III.20.032/2017/4., Pfv.III.22.226/2016/3.) is kifejtett azon álláspontra, miszerint a károsultnak az általa viselendő kárkövetkezmények minél magasabb színvonalon és minél rövidebb időn belüli csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez, valamint a károkozónak az ezzel felmerülő költségek minimalizálásához fűződő érdeke között az ésszerű egyensúly figyelembe vételével lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy mi a költségeknek az a szintje, amely még a megtérítendő károk körébe sorolható. A Ptk-ban foglalt alapelvek mindkét féltől jóhiszemű, tisztességes eljárást és az elvárható magatartás tanúsítását követelik meg, amely alapelvek figyelembevételével nem kerülhet sor a károsult érdekeinek legteljesebb visszaszorítására a kötelezetti érdekek legteljesebb érvényesülése érdekében.

Ilyen esetben a kölcsönösen szemben álló érdekek közötti észszerű egyensúly alkalmas az elvárhatóság követelményének kielégítésére.

[117] A balesetben sérült motorosruházat és felszerelés költségeként az elsőfokú bíróság - a felperes álláspontját osztva - kötelezte az alperest 108.000,-Ft és a baleset időpontjától esedékes kamatai megtérítésére.

[118] A kórházi tartózkodással összefüggésben vásárolt ruhaneműk költsége tekintetében az elsőfokú bíróság elfogadta azt az alperesi érvelést, miszerint a kárrendezési eljárásban már bejelentett ruházati cikkeken túl további, új szabadidőnadrágok, sportzoknik és törölközők vásárlásának szükségességét a felperes nem bizonyította, ezért az alperes által megtérített 61.390,- Ft-on túl igényelt további 58.910,- Ft és kamatai tekintetében a keresetet elutasította.

[119] A kórházi látogatások alkalmával bevitt figyelmességi csomagok megtérítéseként igényelt 46.000,- Ft-ot a bíróság eltúlzottnak tartotta.

[120] A felperes összesen 46 napot töltött kórházban, azonban figyelmességi csomagot nem kapott mindegyik napon. Az elsőfokú bíróság - általános kártérítésként - a bevitt csomagok 30 db-ra becsült száma és a csomagok – élettárs tanúvallomásával igazolt - alkalmankénti 800-1.000,- Ft értékének összevetése alapján ezen a jogcímen 30.000,- Ft és a keresetben megjelölt időponttól esedékes késedelmi kamatai megtérítését ítélte indokoltnak.

[121] A kórházi látogatások utazási költsége jogcímen az elsőfokú bíróság mérlegeléssel, általános kártérítésként 404.716,- Ft-ot és annak 2018. november 7-től járó késedelmi kamatát ítélte megalapozottnak.

[122] A felperes lakóhelye, a helységi kórház, valamint a helységi klinika távolságából, valamint a felperes által közölt üzemanyagárakból kiindulva a helységi helységi út vonalvonatkozásában - az üzemanyagköltséget átlagolva - egy útra 18.200,- Ft költséget vett figyelembe. A látogatások számát az élettárs tanúvallomása alapján 19 útban határozta meg. Az így kalkulált összesen 345.800,- Ft utazási költséghez hozzászámította a helységi látogatás 2.456,- Ft-os összegét, valamint az élettárs számlával igazolt 56.460,- Ft összegű szállásköltségét, amelyek együttesen adták ki az élettárs utazási költségeként megítélt 404.716,- Ft összeget.

[123] Az élelemfeljavítás napi összegét az elsőfokú bíróság a felperes által megjelölt 800,- Ft-ban reálisnak ítélte, annak indokoltságát pedig – a beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján - 2018. április 26-tól 2018. július 26-ig terjedően fogadta el. A kórházban töltött napok leszámításával 76 nap és a napi 800,- Ft alapulvételével 60.800,- Ft élelemfeljavítási költség volt elszámolható, amelyből - az alperes által már teljesített 30.000,- Ft levonásával - az elsőfokú bíróság 30.800,- Ft-ot, és annak 2018. július 17-től számított kamatait ítélte megalapozottnak.

[124] Az ápolás, gondozás jogcímen igényelt költségét az elsőfokú bíróság leszögezte, hogy az emiatt felmerült többletkiadások attól függetlenül kárnak minősülnek,

hogy ezen feladatokat a hozzátartozó látja el, ugyanis a család kárenyhítési kötelezettsége a baleset maradványtünetei miatt szükséges gondozásra már nem terjed ki. Az ápolási-gondozási többletköltség meghatározásához abból kell kiindulni, hogy milyen kiadást okozna idegen munkaerő alkalmazása. E körben tehát a ténylegesen kialakult piaci díjtételek, illetve a szakosodott intézmény, a cég4 díjának 75%-a is figyelembe vehető ezen költség mértékének meghatározásakor. (Kúria Pfv.III.20.765/2017/7. Pfv.VIII.20.047/2019/4.)

[125] Az elsőfokú bíróság - az orvosszakértői vélemény alapján – abból indult ki, hogy az elsődleges kórházi ápolást követően 2018. augusztus 3-ig napi 3 óra ápolásra és napi 3 óra gondozásra szorult a felperes; 2018. augusztus 8-tól szeptember 17-ig, 2018. szeptember 20-tól 2018. november 14-ig, valamint 2018. november 16-tól december 16-ig gondozása átlagosan napi két órában volt indokolt; ezt követően pedig - a maradványtünetekre tekintettel – az öltözködésben, tisztálkodásban, hajápolásban, manikűr-pedikűrben összesen napi másfél óra gondozásra szorul a felperes.

[126] Az elsőfokú bíróság a cég4 óradíjai 75%-os mértéke és a szakvéleményben meghatározott gondozási órák számának szorzataként – általános kártérítésként - határozta meg az ápolás-gondozás címén megítélt összeget akként, hogy 2018. május 12-től 2018.december 15-ig terjedő időtartamban a felperes számításain alapuló 1.466.100.- Ft-ot - és annak 2018.augusztus 27-től járó kamatait - fogadta el.

[127] A 2018. december 20-tól 2022. március 31-ig terjedő időszak vonatkozásában a szakvéleményben feltüntetett napi ápolási órák számát az elsőfokú bíróság azzal a módosítással fogadta el a költségkalkuláció alapjaként, hogy a pedikűr-manikűrre – életszerűtlen és eltúlzott módon - meghatározott heti 2 órát figyelmen kívül hagyta. Egyebekben a felperes számításait elfogadta, és az általa megjelölt 2018. december 20-tól 2019. július 31-ig 2.025,-Ft óradíj, 2019. augusztus 1-től pedig 2.175,-Ft óradíj és alapulvételével számítottan 3.775.949,-Ft ápolási költséget – és ezután 2020. augusztustól járó késedelmi kamatot - határozott meg a 2018. december 20-tól 2022. március 31-ig terjedő időszak vonatkozásában.

[128] A 2022. április 1-től járó járadék összegét napi 1,5 óra gondozási idő és 2.175.- Ft ápolási díj figyelembevételével havi 97.875,- Ft-ban állapította meg.

[129] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a háztartási többletköltségek megtérítésének alapja az, hogy a károsult a baleset miatt nem tud hozzájárulni a család működéséhez a korábbival azonos mértékben, valamint saját ellátásával felmerülő feladatok teljesítésének egy része is másra hárul.

[130] Az elsőfokú bíróság az élettárs tanúvallomása alapján elfogadta, hogy a felperes a balesetét megelőzően havi 34 óra időtartamban végzett háztartási munkát, valamint annak 1.500,- Ft-os óradíját is reálisnak ítélte. Figyelemmel arra, hogy 2018. április 25-től 2018. november 30-ig – a szakvéleménnyel alátámasztottan - háztartási munkát a felperes nem tudott végezni, ezért erre az időszakra - az 1.500,- Ft-os óradíj és havi 34 óra figyelembevételével - 367.200,- Ft és 2018. augusztus 13-tól járó kamatai összegű - háztartási kisegítő költséget állapított meg.

[131] 2018. december 1. napjától a felperest az állapota már nem akadályozta a bevásárlások, illetve a könnyebb háztartási, ház körüli munkák elvégzésében. A bevásárlások időszükségletét heti 6,5 órában (havi 26 órában) az alperes sem vitatta, ezért 2018. december 1. napjától kezdődően a maradványtünetek miatt a háztartási munkákból kieső órák számát a bíróság havi $34-26=8$ órában határozta meg. Ezért a 2018. december 1-től 2022. március 31-ig 40 hónapra számolva (1500.-Ft/óra és havi 8 óra figyelembevételével) összesen 480.000,- Ft háztartási kisegítő költség merült fel, amely után számítandó kamatfizetési kötelezettség kezdőidőpontja 2020. augusztus 1. napja.

[132] Az elsőfokú bíróság a fenti óradíjjal és óraszámmal kalkulálva 2022. április 1. napjától a havi háztartási kisegítő járadék összegét 12.000,-Ft-ban állapította meg.

[133] A felperes a hozzátartozói tanúvallomásával bizonyította, hogy mind a saját, mind az édesanyja lakóhelyéül szolgáló ingatlan tekintetében ház körüli munkákat – fűnyírás, sövényvágás, medencetakarítás - végzett.

[134] A kerti és ház körüli munka kisegítő költségeként 2018. április 25-től november 30-ig havi 40.000,-Ft alapulvételével 288.000,-Ft, 2018. december 1-től 2022. február 28-ig havi 40.000,- Ft-tal számolva 1.560.000,- Ft-ot tesz ki. 2022. március 1-től a felperes havi 40.000,-Ft járadékigényt érvényesített ezen a címen.

[135] Az elsőfokú bíróság az érintett ingatlanok fotói alapján azt állapította meg, hogy a növényzet és a burkolatok aránya, valamint a növényzet jellege alapján az ingatlan kisebb karbantartást igényel. Rámutatott a bíróság, hogy a felperes ingatlanának udvara a tulajdonostárs szomszéddal közös használatú, amely a felperes keresetösségi jogát a teljes ingatlanra vonatkozó kerti kisegítő költség tekintetében nem alapozza meg.

[136] Mivel a felperes nem tett részletes tényelőadást az ingatlanokat érintő ház körüli munkák vonatkozásában, azaz nem jelölte meg, hogy milyen konkrét munkálatokat, milyen időtartamban végez, ezért a bíróság csak az ingatlanon található medence karbantartására a kisegítőnek megfizetett havi 15.000,- Ft járadékigényt ítélte megalapozottnak.

[137] Ezért 2018. április 25-től 2022. március 31-ig terjedő időszak vonatkozásában havi 15.000,- Ft-tal számolva 708.000,-Ft – és 2020. április 15-től járó kamatai – összegű kerti, ház körüli kisegítés többletköltséget állapított meg azzal, hogy 2022. április 1. napjától az ezen a címen járó költségpótló járadék havi összege 15.000,-Ft.

[138] A közlekedési többletköltség kísérvél jogcímű kártérítési igényt érintően az elsőfokú bíróság - az orvosszakértői vélemény alapján - elfogadta, hogy a felperes számára a kórházi ellátásokra, kontrollvizsgálatokra, egyéb ügyintézésekre utazáshoz kísérvő igénybevétele 2018. május 11. napjától kezdődően 2018. december 31. napjáig volt indokolt.

[139] A bíróság a felperes által megjelölt 1.950,- Ft-os óradíjat, valamint az összesen 90 órában kalkulált kísérvő időszükségletet mérlegeléssel elfogadta, ennek alapján 175.500,-

Ft kíséző költséget állapított meg, a kamatfizetési kötelezettséget 2018. szeptember 15. napjától állapította meg.

[140] 2018. május 12-től 2018. december 31-ig terjedő időszakban a felperes által megtett útként figyelembe vett 8096 km-t és a NAV által közzétett fogyasztási normákat alapulvéve 264.231,-Ft utazási költségdóbblet merült fel, amelyből az alperes által teljesített 60.000,- Ft levonásával az elsőfokú bíróság 204.231,- Ft – és annak 2018. szeptember 15-től járó kamatai - megfizetésére kötelezte az alperest.

[141] A 2019. január 1-től 2022. március 31-ig terjedő időszakot érintően a bíróság reálisnak találta, hogy 2019. január 1-től április 23-ig havi 23.700,- Ft, 2019. április 24-től június 30-ig havi 33.700,- Ft, és 2019. július 1-től 2022. március 31-ig havi 23.700,- Ft alapulvételével összesen 933.153,- Ft közlekedési dóbbletköltség merült fel, amely után az alperes 2020. augusztus 16-tól köteles késedelmi kamatot fizetni

[142] Az elsőfokú bíróság az ezen a címen fizetendő járadék havi összegét 2022. április 1. napjától kezdődően 23.700,- Ft-ban határozta meg.

[143] A bérelt gépkocsi költsége címen érvényesített igényvel kapcsolatosan az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az orvosszakértői vélemény alapján nem vitatható, hogy a felperes egészségi állapota személygépkocsi használatát teszi szükségessé, ugyanis a sérülése miatt tömegközlekedést, kerékpárt, motorkerékpárt igénybe venni nem tud. A felperes közlekedése kizárólag speciális felszereltségű, automataváltós, kartámasszal és parkolórendszerrel felszerelt gépjárművel oldható meg. Ezen kritériumoknak a bérelt, majd megvásárolt Mercedes E-220 CDI típusú személygépjármű megfelel. A csatolt bérleti szerződés alapján tehát megállapítható, hogy 2018. június 20-tól 2021. január 30-ig 7.833.333,- Ft autóbérlési költség keletkezett, amelynek megtérítésére köteles az alperes annak 2019. október 11-től járó kamataival együtt.

[144] A fenti indokok alapján a gépjármű 3.742.620,- Ft-os vételárának és 2021. február 7-től esedékes kamatainak megfizetésére irányuló kereseti kérelem is alapos.

[145] Az elsőfokú bíróság kitért arra, hogy a felperes azon élethelyzete, hogy a gépkocsi bérbeadója a bérleti díjakat megelőlegezte a károsult részére, - azaz átmenetileg ingyenesen jutott kölcsönautóhoz - nem eshet a károkozó javára. A költségek és kiadások felmerültét abból a szempontból kell értékelni, hogy az igények alapja fennállt-e, a kiadások - azok mértékére is kiterjedően - szükségesek és indokoltak voltak-e, és nem abból a szempontból, hogy a károsult kifizetett-e már valamely felmerült kiadást. A költségek megtérítésének kötelezettsége szempontjából annak sincs jelentősége, hogy a kártérítésként megítélt összeget a károsult mire fordítja. (Kúria Pfv.20.121/2014/6.)

[146] Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy nem fogadható el az alperes azon, a gépkocsi bérléssel és vásárlással kapcsolatos álláspontja sem, hogy a kárenyhítési kötelezettségre tekintettel a károsult a legolcsóbb megoldást köteles választani a károkozás következményeinek elhárításához rendelkezésre álló megoldások közül. A műszaki szakértő

által vizsgált egyéb gépjárművek közül ugyanis a felperes által ténylegesen megvásárolt Mercedes típusú gépkocsi igazodott a legjobban a felperes speciális igényeihez.

[147] Gyógyszer- és kötszerköltség jogcímén az elsőfokú bíróság az orvosszakértő által szükségesnek látott készítmények mennyiségéből és használatuk igazolt tartamából, valamint a felperes által csatolt blokkokon feltüntetett árakból kiindulva ezen a címen 2018. március 12-től december 31-ig havi 40.000,- Ft gyógyszer- kötszerköltség felmerülését ítélte indokoltnak. Az ezen időszak tekintetében felszámított 272.800,- Ft összeget az alperes által már megfizetett 30.000,- Ft-tal csökkentve 242.800,- Ft összegű kártérítés és 2018. augusztus 27-től járó kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.

[148] A 2019. január 1-től 2022. március 31-ig terjedő időszakra az elsőfokú bíróság által elfogadott havi 30.000,-Ft gyógyszerköltség alapulvételével az alperesnek összesen 1.157.700,- Ft fizetési kötelezettsége keletkezett, amely után 2020 augusztus 26-tól köteles késedelmi kamatot fizetni.

[149] Az ezen a címen járó járadék összegét 2022. április 1. napjától az elsőfokú bíróság havi 30.000,- Ft-ban határozta meg.

[150] A gyógyászati segédeszközök közül a karrögzítő költsége 3.860,- Ft, a szükséges ortopéd matrac költsége 54.890,- Ft volt. A felperes számlákkal igazolta az OTTO Bock Stiwe Med.4. készülék 1.353.820,- Ft-os és a szükséges elektródák 4.949,- Ft-os vételárát, amelyek alkalmazása szakorvosi javaslat alapján indokolt.

[151] A Nervostim B típusú izomstimulátor készülék használatát is az igazságügyi orvosszakértői vélemény támasztotta alá, amelynek közfinanszírozású vételára 66.040,- Ft.

[152] Az ezen a címen felmerült, szükségesnek tekinthető kiadások együttes összege 1.483.559,- Ft volt, amelyből levonandó a matrac 54.890,- Ft vételára, így az alperest 1.428.669,- Ft és annak 2018. november 4-től járó kamatai megfizetésére kötelezte az elsőfokú bíróság.

[153] A rehabilitációs költség kártérítési tétellel összefüggően az elsőfokú bíróság leszögezte, hogy azoknak a kezeléseknak a nem eltúlzott, ám az állam által nem támogatott költsége is áthárítható az alperesre, amelyeket orvosi javaslatra vettek igénybe, még abban az esetben is, ha utóbb a lefolytatott bizonyítás azok indokoltságát kifejezetten nem támasztotta alá. A bírói gyakorlat az olyan kezelés költségének átháríthatóságát is elismeri, amelyet kifejezett orvosi javaslat hiányában, de abban a reményben vettek igénybe, hogy a károsult egészségi állapotát javítja, illetve szinten tartja. Az elsőfokú bíróság osztotta azon álláspontot, miszerint indokoltnak tekinthető minden olyan költség felmerülése, amely azt a célt szolgálja, hogy a károsult a baleset előtti egészségi állapotát minél hamarabb elérje, vagy megközelítse. A felperes kárenyhítési kötelezettsége körébe nem tartozik bele az ingyenes ellátás igénybevétele a térítéskötelessel szemben (Fővárosi Ítéltábla Pf.20.736/2007/5. számú ítélet).

[154] Az élettárs tanúvallomása, illetve a kiállított számlák, valamint a rehabilitációt végző személyek nyilatkozatai alapján igazoltnak tekinthető, hogy a felperes az általa meghatározott gyakorisággal vette igénybe a keresetben megjelölt kezeléseket, és azok ellenértékét ténylegesen kifizette. A kezelések igénybevételének, illetve ellenértékének okiratokkal való teljeskörű dokumentálása azonban nem várható el a felperestől.

[155] A bíróság ítélezése alapjául elfogadott orvosszakértői vélemény alátámasztotta, hogy a felperes által igényelt kezelések a rehabilitáció érdekében szükségesek és indokoltak voltak, ezért a keresetben megjelölt igényekhez képest a bíróság csak a masszázs költség címén érvényesített összeg felére csökkentését látta indokoltnak.

[156] A fentiekre tekintettel a bíróság 2018. július 1-től 2018. július 31-ig 28.000, Ft összeget - és 2018. július 17-től járó kamatait - (az helység5i gyógyfürdő költséget), továbbá 2018. szeptember 1-től 2022. március 1-ig terjedő időre összesen 2.924.840,- Ft rehabilitációs költséget és annak 2020. június 15-től számított kamatait ítélte meg. E körben a bíróság az 53. számú iratban a felperes által levezetett számítást vette figyelembe azzal, hogy a masszázzsal összefüggésben a bíróság havi 32.000,- Ft helyett 16.000,- Ft-tal számolt.

[157] Az elsőfokú bíróság 2022. április 1-től kezdődően havi 99.000,- Ft járadék megfizetésére kötelezte az alperest, amely a havi 78.000,- Ft vertikális gyógytorna, a 16.000,- Ft masszázs, és a havi 5.000,- Ft gyógyfürdő költségéből tevődik össze.

[158] A jövedelemveszteség és a jövedelempótló járadék összege meghatározása során az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a felperes munkaképesség csökkenése 78 %-os, és a korábban végzett – külföldi belföldi utazással járó - munkakör betöltésére képtelen. A felperes kollégáinak tanúvallomásai alátámasztották, hogy a felperes a balesettel összefüggő maradvány állapota miatt kényszerült a munkaviszonya megszüntetésére. Ebből következően 2019. július 1. napjától kezdődően a kieső jövedelme megtérítésére tarthat igényt, amennyiben jövedelme nem éri el a korábbi munkahelyén megszerzett jövedelmét.

[159] A felperes 2012. február 21. napjától dolgozott a cég3 nemzetiségű illetőségű cégnél ügyvezetőként. A havi jövedelme nettó 464,69 euró munkabérből, valamint havi 1.350 euró kiküldetési díj címén felvett, adómentes juttatásból tevődött össze, így a havi bevétele összesen 1.814,69 euró volt. A felperes 2018. április 25-től 2019. április 23-ig 68,86 euró, valamint 2.906,3 euró ellátásban részesült, amelyek a jövedelemkiesés címén igényelt összegből levonandók.

[160] Az elsőfokú bíróság kitért arra, hogy alaptalanul érvelt az alperes azzal, hogy az 1.350 eurós kiküldetési díj jövedelemként nem vehető figyelembe, mivel ezen összeg a kiküldetéssel felmerült költségek fedezetére szolgált. A felperes kollégáinak elfogulatlan és szavahihető tanúvallomásai alátámasztják, hogy a kiküldetési díj címén járó összeg tényleges funkciója nem a költségtérítés volt, hanem a munkavállalók – köztük a felperes - jövedelmének adómentes részét képezte. Helyesen hivatkozott a felperes arra, hogy a kiküldetési díjként kifizetett összegek jövedelemkénti figyelembevételét önmagában a jogcím feltüntetése sem zárja ki.

[161] Van lehetőség arra, hogy a felperes az okiratok tartalmával szemben eredményesen bizonyítsa, hogy a kiküldetési díj címén felvett összeg funkciója nem a költségtérítés volt, hanem az jövedelemként értékelhető többletet eredményezett számára.

[162] Kitért a bíróság arra, hogy a Kúria több ítéletében is kifejtette, miszerint amennyiben a felperes az általa megszerzett jövedelem után a közterheket nem fizeti meg, az a közjogi megítélés körébe tartozik, de nem eredményezi a károsult kártérítésre való jogának elvesztését, sem a károkozó felelősség alóli mentesülését (Kúria Pfv.III.21.111/2016/8., Pfv.III.20.710/2018/6. számú ítéletek, BH. 2013.15.).

[163] A törvényszék utalt arra, hogy a fentiek miatt irreleváns, hogy a felperes munkáltatója a nemzetiségi adójogi, vagy társadalombiztosítási jogszabályokba ütköző módon teljesítette-e dolgozói számára a munkabéreket, ezért a bíróság a releváns nemzetiségi jogszabályok beszerzését mellőzte.

[164] A felek nem vitatták, hogy a külföldön foglalkoztatott felperes elmaradt jövedelme külföldi pénznemben keletkezett, így azt nem kell belföldi pénzben átszámítani (3/2018.(IX.17.) KMK vélemény 5. pont).

[165] A felperes jövedelméből a betegszabadságra kapott 68,86 euró és a 2.906,30.- euró összegű táppénz levonásával az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperest 2018. április 26-tól 2019. április 29-ig 18.800,84.- euró illeti meg keresetvesztesség jogcímén, arra tekintettel, hogy ezen időtartam alatt – havi 1814,69.- euróval számolva - 21.776.- euró jövedelmet érhetett volna el.

[166] A felperes az 1996. évi C.tv. 15. cikk 1. bekezdésére hivatkozott, amely szerint az alperesnek a keresetvesztesség és a keresetpótló járadék összegéből nem kell levonásba helyeznie a NAV részére fizetendő személyi jövedelemadót.

[167] A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII.tv. (Szja.tv.) rendelkezései értelmében azonban a keresetpótló járadék kártérítés személyi jövedelemadó köteles bevételnek minősül, a felperes azonban - eltérő jogi álláspontja okán - nem alkalmazta a bruttósított számítási módot (1/2006.(V.22.) PK. vélemény).

[168] Az elsőfokú bíróság azonban a Pp. 342. § (1) bekezdésében írt korlátokból következően a kereseti kérelemben foglaltaktól nem térhetett el, amelynek következtében az alperes, mint kifizetőhely - a személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség fennállta esetén a marasztalás szerinti összeget tekinti majd adóalapnak, amelyből fakadó hátrány a felperes terheli.

[169] A jövedelempótló járadék összegét a bíróság mind a lejárt, mind a jövőben fizetendő járadék vonatkozásában a felperes számításai alapján, a keresettel egyezően állapította meg.

[170] Az elsőfokú bíróság az alperes ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelmét azzal az indokkal utasította el, hogy a nemzetiségi társadalombiztosítási juttatás (32 euró) körében a Pp. 214. § (3) bekezdése szerinti feltételnek nem megfelelő új, felperesi tényállítást a bíróságnak figyelmen kívül kellett hagynia, ezért nem állt fenn az ellenkérelem-változtatás alperes által hivatkozott Pp. 216. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltétele.

[171] Az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a felperest a személyhez fűződő jogai sérelme következtében milyen mértékű immateriális hátrány érte, és annak kompenzálására, az elszenvedett sérülések kiegyensúlyozására milyen összegű ellentételezés alkalmas.

[172] Sérelemdíj címén az elsőfokú bíróság a baleset időpontjában 44 éves felperes javára a maradandó egészségkárosodásra tekintettel - a felperes által érvényesített 18.000.000,- Ft sérelemdíj helyett - 15.000.000,- Ft-ot ítélt megalapozottnak, amelyből az alperes 8.000.000,- Ft-ot már megfizetett. A bíróság ezért 7.000.000,- Ft sérelemdíj és annak baleset időpontjától járó késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte az alperest.

[173] A sérelemdíj összege megállapításánál a bíróság figyelembe vette, hogy a felperes egészségkárosodása maradandó, állandósult fájdalmat kell elviselnie, a terhelhetősége lecsökkent, és a kialakult állapota a korábbi aktív életmódjának családi társadalmi kapcsolatainak beszűkülését is eredményezte azzal, hogy a felperes teljes önellátásra nem képes. A háztartási és ház körüli munkákat csak korlátozottan tudja ellátni. Értékelte a bíróság, hogy a felperes több műtéten esett át, ezért jelentős fizikai fájdalmat is el kellett viselni. Figyelembe vette azt is, hogy a gyógyulási folyamat nehézségei miatt elhúzódóan, többszöri orvosi beavatkozás ellenére alakult ki a felperes végleges állapota, amely folyamat komoly fizikális és lelki nehézségekkel járt.

IV.

[174] Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását kérte, a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján akként, hogy a bíróság a felperes keresetét - a fellebbezéssel érintett részében - utasítsa el.

[175] A másodlagos kérelme a Pp. 381. §-a alapján az ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítására irányult a felperes perköltségben marasztalása mellett.

[176] Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésével a bizonyítékokat tévesen és okszerűtlenül értékelte, amelynek alapján a határozata jogszabálysértő.

[177] Az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 2. § (2) bekezdésében és 342. § (1), (3) bekezdésében foglalt kérelemhez kötöttség, illetve a túlterjeszkedés tilalmának elvét, valamint a Pp. 266.§ (2) bekezdésében foglaltakat.

[178] Az elsőfokú bíróság ítélete a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésébe ütköző módon hiányosan, illetve nem tartalmazza a per lényegi alapját képező tényállási elemeket, nem tér ki az alperes ellenkérelem- változtatására, illetve a felperes által benyújtott valamennyi nyilatkozatra, és azok mellékleteire.

[179] Az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 265. § (1) bekezdésében foglaltakat is, mivel számos esetben a felek bizonyítási érdekeit helytelenül, az alperes terhére értékelte és mérte fel.

[180] A törvényszék a Pp. 276. § (5) bekezdésében foglaltak sérelmével a per eldöntése szempontjából lényeges bizonyítási indítványokat mellőzött, és döntését a gépjármű bérleti díj vonatkozásában aggályos szakvéleményre alapította, ezért ítélete a Pp. 316. § (1) bekezdés a-b) pontjába, (2) bekezdésébe és a Pp. 316. § (3) bekezdésébe ütközik.

[181] Az elsőfokú bíróság a 2022. február 15. napján megtartott tárgyaláson a felperes keresetváltogatását elutasította, mivel nem felelt meg a Pp. 214. § (3)-(4) bekezdésében és a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak. Ennek ellenére azonban a hatálytalan iratot ítélezésének alapjaként fogadta el.

[182] A bíróság ítélete sérti a Ptk. 6:519. §, 6:522. § (3) bekezdését és 6:527. § (2) bekezdésében és 6:528. §-ában foglaltakat.

[183] Az alperes kitért arra, hogy az elsőfokú bíróság a 2022. február 15. napján tartott tárgyaláson tájékoztatta a feleket, hogy a felperes 2021. december 7-én kelt beadványában a 32 euró (nemzetiségl társadalombiztosítási juttatás) tényét figyelmen kívül hagyja, mivel az nem felel meg a Pp. 214. § (3), (4), (5) bekezdésében foglaltaknak, továbbá a felperes a 2022. február 2. napján kelt keresetváltogatásával kapcsolatosan keresetváltogatás engedélyezése iránti kérelmet sem terjesztett elő, és nem utalt a Pp. 221. § (1) bekezdésére.

[184] Mivel az elsőfokú bíróság a felperes 2022. február 2. napján kelt keresetváltogatását tekintette hatálytalannak, ezért kizárólag az alperes 2022. február 14. napján kelt, erre vonatkozó ellenkérelem-változtatás iránti kérelme válhatott okafogyottá és elutasíthatóvá.

[185] Az alperes álláspontja szerint azonban a felperes által előterjesztett 2022. január 20. napján kelt bejelentés és annak mellékletei, valamint az annak alapján 2022. február 11. napján joghatályosan előterjesztett ellenkérelem-változtatás – és az ebben a körben előadott alperesi védekezés - nem minősülhet hatálytalannak és azok figyelembevétele szükséges. Az elsőfokú bíróság azonban ítéletében, ezeket nem ismertette, ezekről nem foglalt állást, ezért ítélete - az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértő-, és a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésébe is ütközik.

[186] Az alperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság több költségvetel tekintetében – figyelmességi csomag, élelemfeljavítás, kórházi látogatás, ápolás, gondozás, háztartási kisegítés költségvetélek, közlekedési többletköltség - úgy ítélte meg általános kártérítést, hogy

a felperes sem a keresetlevelében, sem a 2021. május 20. napján kelt keresetpontosításában a Ptk. 6:531. § szerinti általános kártérítés jogcímeire nem hivatkozott.

[187] A Pp. 342. § (3) bekezdése értelmében a törvény eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított. A kereseti kérelemhez kötöttség tehát nemcsak a petitumhoz, hanem a fél jogállításához való kötöttséget is magában hordozza.

[188] Az elsőfokú bíróság azzal, hogy a felperes jogállításától, jogalap megjelölésétől eltérő, a Ptk. 6:531. § szerinti jogalapon ítélt meg általános kártérítést megsértette a Pp. 2. § (2) bekezdésében és a Pp. 342. § (3) bekezdésében foglaltakat.

[189] A jelen esetben az általános kártérítés megítélésére - a fentiekén túl - azért sem kerülhetett volna sor, mivel az általános kártérítés alkalmazására csak akkor van lehetőség, ha minden rendelkezésre álló és célravezető bizonyítást lefolytatását követően nyilvánvalóvá vált, hogy a kár mértéke nem számítható ki.

[190] Az alperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a 2022. február 2. napján kelt 53. sorszámú keresetváltoztatást hatálytalannak tekintette, azonban - az ítéletének 25. oldalán kifejtettek szerint - a megítélt rehabilitációs költség tekintetében ezen beadvány szerint kimunkált összecszerűséget fogadta el ítélezése alapjául.

[191] Az alperes a fellebbezésében az egyes kártérítési tételeket számba véve kérte részben azok elutasítását, részben a megállapított összecszerűség csökkentését figyelemmel arra, hogy a megítélt kártérítés sérti a Ptk. 6:522. § (3) bekezdésébe foglalt káronszerzés tilalmát, a Ptk. 6:519. § (1) bekezdését, a Pp. 265. § (1) bekezdését, valamint a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakat.

[192] A balesetben megsérült motoros ruházat ellenértékének megtérítése címén az alperes által már kifizetett 108.000,- Ft-ot meghaladóan megítélt, további 108.000,- Ft költségigény elutasítását kérte figyelemmel arra, hogy a motoros ruházat 50 %-os avultságának figyelembe vétele indokolt.

[193] A figyelmességi csomag tekintetében a kereseti kérelmen való túlterjeszkedés – fentiekben már kifejtett – tilalma mellett az elsőfokú bíróság okszerűtlen következtetésére, az okozati összefüggés hiányára, valamint a káronszerzés tilalmára is hivatkozott.

[194] Állította, hogy a kórházi fekvőbeteg ellátás során az étellemezés megfelelő volt, ezért bevitt ételmezerekre nem volt szükség. Kiemelte a kereseti kérelem arra vonatkozó következtetlenségét, miszerint az étellemfeljavítás iránti igény napi mértékét 800,- Ft-ban, míg a figyelmességi csomag napi értékét 1.000,- Ft összegben határozta meg a felperes, noha ugyanazon költségtelemezeket, azaz az étellemezerek értékét tartalmazzák.

[195] Az élelemfeljavítás költsége címén előterjesztett igénnyel kapcsolatban az alperes azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a felperes a 2018. augusztus 3-8. közötti kórházi tartózkodását, amely időszak alatt élelemfeljavításra nem volt jogosult.

[196] Az alperes maga is hivatkozott a szakértői véleményre, miszerint az élelemfeljavítás - a kórházi időszakok kivételével - a balesettől számított 4 hónapig volt indokolt.

[197] A kórházi látogatás költségével összefüggésben az alperes rámutatott, hogy a szállásköltség megítélése alaptalan.

[198] A felperes és az élettársa is úgy nyilatkozott, hogy a szállásköltség 2018. áprilisi-májusi időszakokban merült fel. A kárrendezési eljárásban azonban ennek megtérítését nem igényelte a felperes, és erre az időszakra vonatkozó számlát sem csatolt be.

[199] A szállásköltség igazolására benyújtott számla 2018. augusztus 3-5 közötti időszakra vonatkozott, tehát nem a balesettel összefüggésben merült fel.

[200] Az alperes a fellebbezésében kitért arra is, hogy a felperes által a keresetleveléhez F/29-1. számon csatolt üzemanyag számlák összege mindösszesen 98.971,- Ft, amely megközelítőleg sem azonos a felperes által érvényesíteni kívánt, és az elsőfokú bíróság által megítélt – egyébként eltúlzott és igazolatlan - összeggel.

[201] Sérelmezte továbbá, hogy felperes élettársa a látogatások lebonyolításához 2018. június 20. napjától kezdődően a bérelt, automata váltós Mercedes gépjárművet használta a felperes testvérétől kapott Toyota Avensis gépjármű helyett, amely azonban lényegesen több üzemanyagot fogyasztott, és szükségtelenül emelte ezzel a baleset miatt felmerült költségeket.

[202] Az alperes álláspontja szerint az ápolás-gondozás költsége címén megítélt összegek is eltúlzottak. A felperesnek kellett volna bizonyítania a szolgáltatók által nyújtott ápolás díjtételeit, a törvényszék azonban elegendőnek ítélte, hogy a felperes csak a cég4 árjegyzékét csatolta.

[203] Sérelmezte az alperes, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azon, - jogesetekkel is alátámasztott - érvelését, miszerint a hozzátartozó által nyújtott ápolás csak a szakképzett minimálbér alapul vétele mellett indokolt. (BH. 2017.92.)

[204] Az alperes a fellebbezésében a háztartási kisegítés költsége címén megítélt összeget is eltúlzottnak tartotta. Utalt arra, hogy az 1500.- Ft óradíjat már az elsőfokú eljárásban is vitatta, az óradíjak tekintetében a minimálbér összegéből kell kiindulni. Sérelmezte, hogy a felperes e körben számlát nem csatolt.

[205] Az érvelése szerint maga a felperes nyilatkozott úgy, hogy a ház körüli férfimunkát – és nem a háztartási munkát - látta el, illetve a rendszeres külföldi és belföldi

utazással együtt járó munkaköréből eredően nem végezhetett napi rendszerességgel házimunkát.

[206] Az alperes a fellebbezésében a kerti és ház körüli munka címén előterjesztett költségigényt havi 1.500.- Ft összegben ítélte megalapozottnak.

[207] Az érvelése szerint a nem fűthető medence karbantartása késő tavasztól kora őszig tart, a munka elvégzése - a név1 Uszodatechnika szerint - heti 5-10 percet vesz igénybe.

[208] Az alperes a közlekedési többletköltségként megítélt összegeket is csökkenteni kérte.

[209] A 2018. április 26. és 2018. december 31-ig közti időszakra 204.231.- forint helyett 100.000.- forint megállapítását fogadta el.

[210] A 2019. január 1. és 2022. március 31. közötti időszakra megítélt 933.153 forintot, továbbá a 2022. április 1-től ezen a jogcímen járó havi 23.700 forint költségpótló járadékot is eltúlzottnak tartotta. Az érvelése szerint a felperes a balesete előtt is motorral járt, illetve tömegközlekedést vett igénybe, amely kiadásokat le kell vonni a közlekedési többletköltségként megítélt összegből.

[211] Hivatkozott arra is, hogy a káronszerzés tilalmára tekintettel levonásba kell helyezni azon utak költségét is, amelyek a balesettől függetlenül is felmerültek volna.

[212] Az alperes álláspontja szerint a gépjármű bérleti költségeként megítélt, 2018. június 20-tól számított összeg is csökkentendő, mivel a felperes csak 2019. január 1. napjától vált alkalmassá az automata sebességváltós autó vezetésére, ezért 1.583.333.- forint bérleti díj költség nem a balesettel összefüggésben merült fel.

[213] Utalt az alperes arra is, hogy a kiegészítő szakvélemény mindössze három műszaki megoldást emelt ki, amelyek a felperes számára nélkülözhetetlenek; de az automataváltó funkcióválasztó kormányon való elhelyezése, azonban a fényszóró, továbbá irányjelző kapcsoló egy karon való elhelyezése szükségtelenül emelik meg mind a bérleti díj havi összegét, mind a gépjármű vételárát.

[214] Az alperes arra is hivatkozott, hogy a felperesnek nem kellett a bérleti díjat ténylegesen megfizetnie a Mercedes gépjármű használatáért, azaz „ingyenesen jutott kölcsönautóhoz”, ezért a megítélt bérleti díj a káronszerzés tilalmába ütközik. Kiemelte, hogy a szakvélemény további kiegészítése lett volna szükséges abban a körben, hogy a 250.000 forint/hó bérleti díj a 2018. júniusi piaci viszonyoknak megfelel-e. A műszaki szakértő nem adott kielégítő választ arra a kérdésre sem, hogy a felperes megfelelő felszereltségű egyéb gépjárművet kedvezményesebb áron be tudott volna-e szerezni.

[215] A fenti okok miatt a gépjármű megvásárlásának költségei is eltűztek, ugyanis a jármű szükségtelen költségelemeinek megtérítésére az alperes nem kötelezhető: a felperes 2.000.000-3.000.000 forint közötti vételáron is vásárolhatott volna jó minőségű, automata váltós autót.

[216] A megítélt rehabilitációs költséget az alperes három okból ítélte jogsértőnek, és összegszerűségében eltűzottnak.

[217] A felperes maga is tisztában volt/van azzal, hogy az állapota végleges és a rehabilitációs kezelések hatására nincs javulás, ezért ezek a kezelések indokolatlanok, nem átháríthatók az alperesre.

[218] Az alperes álláspontja szerint ezen költségtétel tekintetében az ítélet indokolása értelmezhetetlen, és nem követhető, hogy a 2018. szeptember 1. napjától 2022. március 31-ig megítélt 2.924.840 forint, – átlagosan havi 69.019 forint – rehabilitációs költség milyen tételekből tevődik össze.

[219] Az orvosszakértői vélemény szerint a gyógytorna heti 2-3 alkalommal indokolt, tehát ezen a címen 2,5 x 6.000 x 4, azaz csak havi 65.000 forint volna elszámolható.

[220] Az alperes hivatkozott arra, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségét sértve a társadalombiztosítás által támogatott kezeléseket mellőzi és csak magánúton vesz igénybe gyógytorna és masszázs szolgáltatásokat.

[221] Az alperes fellebbezésében foglaltak szerint a gyógyszer- kötszerköltség és a járadék tekintetében 2019. január 1-től 2019. május 5-ig terjedő időszakra megítélt 124.800 forint helyett - havi 15.000.- forint költséggel számolva – 40.250.- forint vehető figyelembe.

[222] 2019. május 18. és 2022. március 31. közti időszakra pedig a megítélt 1.032.900.- forint helyett - havi 10.000.- forint figyelembevételével - 346.000.- forint számolható el.

[223] 2022. április 1. napjától kezdődően havi 10.000.- forint gyógyszerköltség járadék lehet megalapozott.

[224] Az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes BÉVER listájában számos, általa elszámolt gyógyszer nem lelhető fel (Frontin, Sirdalud, Azi Sandoz); több gyógyszer kiváltására csak alkalmoszerűen került sor (Sumatriptan, Quarelin); a gumifásli használata csak 24 hétig volt indokolt; illetve 2019. szeptember 20. óta a felperes a Fentanyl tapaszt nem váltotta ki. Ezért ezen tételek a gyógyszerköltség és járadék összege megállapításánál nem vehetők figyelembe. A CBD olaj használatának indokoltsága orvosilag nem igazolt.

[225] Nem bizonyított a felperes fejfájása és a baleset közötti okozati összefüggés sem, ezért az ezzel kapcsolatos gyógyszerek alperes általi térítése sem indokolt.

[226] A gyógyászati segédeszközök költségei közül a Nervostim B izomstimulátor, és az OTTO Bock Stiwel med 4 készülék vételára az alperes terhére nem számolható el, mivel ezen kiadások felmerülése nincs okozati összefüggésben a balesettel. A felperes 2019. november 30. óta az állapota véglegességével tisztában van, azaz a készülékek megvásárlása indokolatlan volt. A fentiekben túl a felperes a társadalombiztosítás keretében is igénybe vehetett volna ingeráram kezelést.

[227] A keresetveszteség és a keresetpótló járadék csökkentése indokaként az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes ügyvezetőként adminisztratív jellegű, szellemi munkát végzett, amelynek ellátására csökkentett terhelés mellett – a szakvélemény szerint – a felperes képes.

[228] Iratellenes tehát az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a felperes a baleseti maradvány állapota miatt kényszerült a munkaviszonya megszüntetésére.

[229] Az alperes hivatkozott a felperes 2022. január 20-án kelt bejelentésének és a 2022. február 11-én kelt ellenkérelem-változtatásnak a bíróság által mellőzött, nem értékelt tartalmára. E körben kiemelte, hogy a felperes a biztosítási idő adatlapban foglaltak szerint a munkaviszonya fennállta ideje alatt mindössze 389 napon keresztül rendelkezett társadalombiztosítási jogviszonnyal, ezért a jövedelemveszteség és járadék számítási alapja meghatározása során az elsőfokú bíróságnak ezt a körülményt értékelnie kellett volna.

[230] Az alperes azzal is érvelt, hogy a felperes havi 1.350 euró összegű költségterítése jövedelemként nem vehető figyelembe, ezért a keresetveszteség meghatározása alapjául sem szolgálhat.

[231] A fentiek tisztázására a vonatkozó nemzetiségi jog beszerzése lett volna szükséges, amelyet azonban az elsőfokú bíróság törvénysértő módon mellőzött.

[232] Figyelmen kívül hagyta döntése meghozatala során a törvényszék azt is, hogy a felperes csak 65 éves kora betöltéséig lenne jogosult a jövedelempótló járadékra.

[233] Az alperes a sérelemdíj 15.000.000 forintos összegét is eltúlozottnak tartotta, azt 8.000.000 forint összegben kérte megállapítani.

[234] Azzal érvelt, hogy a felperes a teljes munkaképességét nem veszítette el, adminisztratív munkakörben továbbra is foglalkoztatható. A szociális kapcsolatai megmaradtak, lelki egészségében a munkakörülményeinek rendezésével és pozitív jövőkép kialakításával érdemi javulás érhető el.

[235] A felperes a fellebbezésében a háztartási munka kisegítő járadék, valamint a kerti és ház körüli munka kisegítő költség és járadék vonatkozásában kérte az ítélet megváltoztatását a kereseti kérelemben foglaltaknak megfelelően az alperes perköltségben marasztalása mellett.

[236] A háztartási kisegítő járadék igényét 2018. december 1-től 2022. február 28-ig terjedő időre - havi 24 óra időtartam alapulvételével - havi 36.000 forint összegben, azaz a teljes időszakra 1.404.000 forintban, 2022. április 1-ét követően pedig havi 36.000 forintban számította fel.

[237] Kifejtette, hogy a balesetet megelőzően kb. havi 34 órában végzett házimunkát, ami napi fél óra a bevásárlásból, heti 2 óra hétvégi bevásárlásból, a heti 4 óra takarításból, mosásból tevődött össze. Emellett az édesanyja háztartásába is besegített.

[238] 2018. december 1-ét követő időszakban az egy kézzel végezhető, könnyebb fizikai munkát már el tudta ellátni, azonban a kiesett munkaórák száma - az elsőfokú bíróság által meghatározott 8 óra helyett - ezen időszakban is elérte a havi 24 órát.

[239] A felperes a kerti és ház körüli munka jogcímen havi 40.000 forintra tartott igényt, amelyből 15.000 forint/hó a medence takarítás, 10.000 forint/hó a szülő ingatlanára, 15.000 forint/hó pedig a felperes lakóingatlanára vonatkozóan felmerülő költség.

[240] A lejárt járadék összegeként 288.000.- forint és annak 2018. augusztus 13. napjától járó késedelmi kamata, a nehéz és közepesen nehéz kerti munkákra tekintettel pedig 1.560.000 forint és annak 2020. július 15-től járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. 2022. március 1. napjától ezen a jogcímen havi 40.000.- forint költségpótló járadékra tartott igényt.

[241] A felperes kifogásolta, hogy a kerti és ház körüli munkák időtartamát az elsőfokú bíróság kirívóan okszerűtlenül mérlegelte, és az ezen a jogcímen előterjesztett költségigényt - a medencetakarítás havi 15.000 forintos összegét meghaladóan – tévesen utasította el.

[242] A testvére tanúvallomására hivatkozva állította, a balesetet megelőzően nem csak a medencét, de mindkét helysége3 ingatlant rendben tartotta részben a tulajdoni hányadára tekintettel, részben a szülő felé fennálló kötelezettsége miatt is.

[243] Azzal is érvelt a felperes, hogy az ingatlanok gondozása, művelése a használati jog gyakorlását jelenti, a használat kérdésében pedig a tulajdonostársak megállapodása az irányadó. A balesetet megelőzően ezen munkákat a felperes végezte, ezért az alperesnek ezt a helyzetet kell reparálnia.

[244] A Kúria Pfv. 20.787/2014/5. számú döntésére hivatkozva kiemelte, hogy a ház körüli munkák tekintetében nem az ingatlanok tulajdoni helyzete, hanem az a döntő, hogy a munkákat ténylegesen ki végezte el. Nem helytálló tehát az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a medencetakarítás költségét meghaladóan - az engedményezés hiányában – alaptalannak ítélte a kerti és ház körüli munka címén előterjesztett költségigényt.

[245] A felperes – az alperes fellebbezésére tekintettel benyújtott – fellebbezési ellenkérelmében az ítélet – felperesi fellebbezéssel nem érintett részének a helybenhagyását kérte az alperes perköltségben marasztalása mellett.

[246] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a 2022. február 15-i tárgyaláson mind a felperes 2022. február 2-i keresetváltoztatását, mind az alperes ellenkérelem - változtatás iránti kérelmét is elutasította.

[247] A felperes kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmeken, sem eljárási, sem anyagi jogszabályt nem sértett.

[248] A PK. 49. számú állásfoglalás értelmében a bíróságnak - a teljes kártérítés elvének megvalósulása érdekében - lehetősége van arra, hogy amennyiben részletes bizonyítás lefolytatását követően a ténylegesen bekövetkezett kárösszege szerű, pontos meghatározására nincs mód, akkor a mérlegelése körében az adott kártételt általános kártérítésként ítélje meg.

[249] A felperes kitért arra, hogy az együttes orvosszakértői és műszaki szakértői vélemény nem volt sem hiányos, sem ellentmondásos, ezért annak kiegészítése nem volt szükséges, az elsőfokú bíróság a Pp. 276. § (3) és (5) bekezdéseit nem sértette meg.

[250] A motoros ruházattal kapcsolatosan kiemelte, hogy azok újszerűek voltak, az alperesnek a pótlási értéket kell megtérítenie, ezért az elsőfokú bíróság az ezen tétel címén megítélt összeget helytállóan mérlegelte.

[251] A figyelmességi csomag költségét érintően hangsúlyozta, hogy a köztudottan szegényes kórházi ellátás kiegészítése indokolt és szükséges. A felperes élettársának tanúvallomása pedig igazolta ezen költség felmerülését, ezért a teljes kártérítés elve alapján az alperesnek azt meg kell térítenie.

[252] Az élelemfeljavítás indokoltságát az orvosszakértő alátámasztotta, az elsőfokú bíróság által megítélt mérték pedig nem eltűzött.

[253] A kórházi látogatással kapcsolatos szállásköltség tekintetében a felperes állította, hogy annak számláját az alperes részére a peren kívüli szakban már csatolta.

[254] Utalt a felperes arra is, hogy a 2 éjszakás szállás igénybevétele időpontjaként – a huzamosabb idő elteltére tekintettel - tévesen jelölte meg a május hónapot a tényleges augusztusi időpont helyett. Jelentősége azonban annak van, hogy a baleset miatt 2 éjszakát helység2en kellett töltenie.

[255] Hangsúlyozta a felperes, hogy az alperes által hivatkozott 98.971.- forint üzemanyagszámla nem a kórházi látogatás költségei alátámasztására szolgál, hanem a közlekedési többletköltség igényével kapcsolatos.

[256] A 2018. április 25-től, május 11-ig a felperes testvérétől kölcsönkapott gépkocsival (Toyota Avensis) történt a látogatás, 2018. június 20-tól pedig a bérelt Mercedes

gépkocsival. Az élettárs Citroen típusú személygépkocsija pedig hosszabb utakra nyilvánvalóan nem volt alkalmas.

[257] Az ápolás-gondozási költség és járadék körében a felperes azt emelte ki, hogy a hozzátartozóktól sem várható el, hogy a sérültet ingyen gondozzák, és ezzel a kárért felelős személy kártérítési kötelezettségét csökkentsék. Ezen munka ellentételezése pedig nem munkabérnek, hanem költségnek minősül (BDT.2013.2842, BDT.2013/2843, BH.2017.403.).

[258] Az összecszerűséget érintően arra hivatkozott, hogy a cég4 díjtételei 75 %-ának figyelembevétele megfelel a Kúria gyakorlatának.

[259] Utalt arra, hogy az alperesnek lehetősége lett volna egyéb szolgáltatók árajánlatainak csatolásával azt bizonyítani, hogy a felperes által igényelt óradíjak eltűztek.

[260] A háztartási munka kisegítő költség és járadékkal kapcsolatosan azt hangsúlyozta, hogy az alperes alaptalanul hiányolja e körben a számlákat, az alperesnek ugyanis nem számlatérítési, hanem költségtérítési/kártérítési kötelezettsége van.

[261] Kiemelte a felperes, hogy az általa végzett háztartási munka az élettársára marad, illetve azt - heti rendszerességgel, alkalmanként 10.000 forintért - bejárónő végzi el. Ezen költségek megtérítéséről a teljes kártérítés elve alapján az alperesnek kell gondoskodnia. Az orvosszakértői véleménnyel alátámasztott, hogy a felperes könnyebb munkákat is csak 2018. december 1. napjától tudott ellátni, a közepesen nehéz és nehéz munkákat pedig azóta sem, és a jövőben sem.

[262] A kerti és ház körüli munkákat érintően a felperes hangsúlyozta, hogy azokat a lakóhelyén kizárólag maga végezte a medence takarításra kiterjedően is, illetve az édesanya ingatlanán a fűnyírásban és a sövényvágásban segített. A háztartási és a ház körüli kisegítés költsége kártételeket érintően a felperes részben a fellebbezésében már kifejtett érveit ismételte meg.

[263] A közlekedési többletköltség kártételt érintően hangsúlyozta, hogy a 2018. április 26-tól december 31-ig terjedő időszakban kizárólag a balesettel kapcsolatosan felmerülő, gyógyászati jellegű utak költségét érvényesítette.

[264] Kiemelte a felperes, hogy 2019. január 1-től kezdődően 1 év alatt a balesettel kapcsolatosan felmerülő utak havi 450 km-t tettek ki, de ezt meghaladóan sem zárható el attól, hogy egyéb utakra (pl. fodrász, baráti találkozók) biztonságos körülmények között közlekedhessen, aminek többletköltségét havi szinten 10.000 forintra tette a felperes.

[265] A káronszerzés tilalmának alperes általi téves értelmezésén alapul, hogy a felperesi megtakarításokat a vagyoni kártérítések mértékének meghatározásánál figyelembe kellene venni. A káronszerzés tilalmából csak a károkozásból származó előnyök levonásának kötelezettsége fakad, a szükségtelenné vált kiadások levonásának kötelezettsége nem terheli a felperest.

[266] A felperes - a bérelt gépjármű költségét érintően - kifejtette, hogy az orvosszakértői véleményt félreértelmezve állította a fellebbezésében az alperes, hogy a felperes 2019. január 1-től alkalmas automata váltós gépjármű önálló vezetésére. Ezzel szemben a szakvélemény azt tartalmazza, hogy ezen időpontig a felperes tömegközlekedés igénybevételére nem volt alkalmas. A felperes 2018. november 23-tól jogosult automata váltós gépjármű vezetésére.

[267] A gépjármű felszereltségének indokoltságával kapcsolatosan kiemelte, hogy csak olyan gépjárművet vezethet, amelyet bal kézzel tud kezelni: az automata váltó a parkolást segítő rendszer, a lábbal aktiválható kézifék szükséges; az automata funkcióválasztó a kormányoszlopon, illetve a fényszóró és az irányjelző kapcsoló azonos karon elhelyezkedése pedig a járművezetés biztonságosabbá tételét segítik elő. Ilyen felszereltség mellett pedig a 250.000 forint/hó bérleti díj nem tekinthető eltúlzottnak.

[268] A felperes arra hivatkozott, hogy az őt ért hátrányok legteljesebb kiküszöbölésére alkalmas közlekedési eszköz biztosítását jogosult követelni az alperestől.

[269] A felperes kiemelte, hogy a Mercedes gépjárművet nem ingyenesen használta, hanem a bérleti díját a kártérítésből vállalta utólag teljesíteni. A Kúria eseti döntésére hivatkozva (Pfv.III.21.032/2017/4. Pfv.III.22383/2016/5) leszögezte a felperes, hogy a felelősségi viszonyon kívül esik az, hogy a károkozásból származó veszteségek elviseléséhez szükséges anyagi forrásokat a harmadik személyek előlegezik meg, vagy esetleg azt ingyenesen nyújtják.

[270] A gépjárművásárlás költsége tekintetében a felperes - a korábbi kártételeknél előadott érvelése mellett - kiemelte, hogy a károsult kárenyhítési kötelezettsége nem értelmezhető szigorúan, mert az ellenkezője oda vezetne, hogy a károkozó terhei csökkentése érdekében a károsult a legnagyobb kényelmetlenségek elviselésére lenne köteles (Kúria Pfv.22.226/2016/3) .

[271] A felperes kifejtette, hogy a rehabilitációs költségek indokoltságát az orvosszakértői vélemény alátámasztotta: a 3D vertikális gyógytorna és a társadalombiztosítás által igénybevehető komplex kezelések mellett a masszázs és évi egy többletgyógyfürdő is indokolt a fizikális állapot szinten tartásához. A társadalombiztosítás által nyújtott gyógyfürdő a felperes szükségleteinek teljeskörű kielégítésére nem elegendő.

[272] A Fővárosi Ítéltábla Pf.20.736/2007/5. számú döntésére hivatkozva kiemelte, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségébe nem tartozik bele az ingyenes ellátás igénybevétele a térítéskötelessel szemben.

[273] A Kúria Pfv. 20.168/2020./5. számú döntésében is kifejtette, hogy a felperes nem köteles a társadalombiztosítás által támogatott kezelések igénybevételére akkor, ha állapotának szinten tartását, egészségét megfelelőbben biztosítja a kúraszerűen alkalmazott magánellátás.

[274] A megítélt gyógyszerköltségek, valamint a gyógyászati segédeszközök költségének indokoltsága tekintetében a szakvéleményben foglaltakra, illetve az élettársának tanúvallomására hivatkozott.

[275] A keresetveszteség tekintetében hangsúlyozta, hogy a végzettségének megfelelő, a baleset előtt betöltött munkakörét nem tudja ellátni.

[276] Kiemelte, hogy ezen kártételt érintően nem annak van jelentősége, hogy a munkaviszonya milyen módon szűnt meg, hanem annak, hogy a baleset előtti munkakörében a maradványállapota miatt nem foglalkoztatható. A BH. 2021.5.143. számú döntés felhívásával rögzítette, hogy amennyiben a munkavállalónak a munkavégzésre – a körülményeire figyelemmel – csak aránytalan erőfeszítés mellett lenne lehetősége, úgy az tőle a kárenyhítési kötelezettsége körében sem várható el.

[277] Utalt arra, hogy ügyvezetői minősége igazolt, annak nincs jelentősége a per szempontjából, hogy a társadalombiztosítási jogviszonya mely időszakra állt fenn.

[278] Az keresetveszteség összecszerúsége tekintetében a baleset előtti jövedelmét megfelelően igazolta a munkáltatói jövedelemigazolással, illetve munkatársa tanúvallomása is alátámasztotta a munkáltató bérezési rendszerét, és azt is, hogy az adómentes kiküldetési rendelvény nevű kifizetést rendszeresen bérként kapták a dolgozók.

[279] A munkatárs konkrétan a felperes 1.350 eurós havi juttatásáról is nyilatkozni tudott. A Kúria eseti döntését (Pfv.20710/2018/6.) felhívta annak igazolására, hogy a költségterítés jogcímén kifizetett összegek esetén sincs elzárva a fél attól, hogy bizonyítsa, hogy az összeg nem a kiadásai kompenzálását célozza, hanem jövedelemként szolgál.

[280] Kúria Pfv.22.304/2017/4. számú döntésével támasztotta alá azt is, hogy a jövedelempótló járadék alapja nem csak adózott jövedelem lehet.

[281] A sérelemdíj tekintetében a felperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság valamennyi lényeges szempontot figyelembe véve, okszerűen mérlegelve határozta meg a nem vagyoni hátrányai kompenzálására a 15.000.000 forint összeget.

[282] Az érvelése szerint gyakorlatilag munkaképtelen, foglalkoztatási rehabilitációja nem javasolt.

[283] A pszichés állapotváltozás lehetősége tekintetében - a pszichológus szakértői vélemény alapján - arra hivatkozott, hogy állapota javulásához személyiségváltozásnak kell bekövetkeznie, és az állapota véglegességét kell elfogadnia.

[284] Hangsúlyozta, hogy a baleset negatív következményei nem csak a munkaképessége elvesztésében, hanem életlehetőségei leszűkülésében, lelki

megküzdőképességének csökkenésében, családi kapcsolatainak negatív változásában is megnyilvánulnak.

[285] Az alperes - a fellebbezési ellenkérelmében - vitatta a felperes fellebbezésében előadottakat, és a háztartási kisegítő, valamint a kerti, ház körüli munka költsége körében általa már korábban előadottakat tartotta fenn.

[286] Rámutatott, hogy abból a felperesi állításból, hogy heti 6,5 órát, azaz havi 26 órát tölt bevásárlással, továbbá a bevásárlás könnyű munkának tekinthető, amelyet 2018. december 1. napjától el tud látni, már önmagában következik, hogy a háztartási munka kiesésére vonatkozóan igényelt havi 24 óra időtartam alaptalan.

[287] Azzal érvelt, hogy a kerti, ház körüli munka tekintetében a felperes nem tett olyan részletes tényelőadást, amelyből az általa korábban végzett, de a baleset miatt már nem elvégezhető feladatok tartalma, időtartama, mibenléte meghatározható. A felperes általános kijelentései alapján e körben még mérlegeléssel sem hozható döntés.

V.

[288] A felperes fellebbezése részben, az alperes fellebbezése kis részben megalapozott.

[289] Az ítéltábla - az elsőfokú ítéletet a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátai között felülvizsgálva (Pp.370.§. (1) bekezdés) - megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, az érdemi döntés meghozatalára kiható, lényeges eljárási szabálysértést nem követett el, és nem maradt el olyan bizonyítás lefolytatása sem, amely a tényállás megalapozatlanságát eredményezi, ezért az ítélet hatályon kívül helyezése nem indokolt.

[290] Az elsőfokú bíróság megalapozott tényállásból helytálló jogi következtetés levonásával határozta meg a sérelemdíjat, valamint a figyelmességi csomagot, élelemfeljavítást, kórházi látogatás költségét, ápolás-gondozás költségét, közlekedési többletköltséget, gépjárművásárlás költségét, rehabilitációs költséget, gyógyászati segédeszközök költségét, és a jövedelemvesztéssel érintő kártérítési tételek összegét, tévedett azonban a motoros ruházat költsége, háztartási munka költsége, kerti, és házkörüli munka költsége, gépjármű bérlet költsége és a gyógyszerköltség összegének meghatározása során.

[291] Az alperes által a hatályon kívül helyezés indokaként felhozottakkal kapcsolatosan az ítéltábla - több alperesi fellebbezéssel érintett költségtételre kihatóan is - az alábbiakra mutat rá.

[292] Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában ugyan a felek nem valamennyi okfejtésére tért ki, azonban a megfelelő részletességgel fejtette ki, hogy milyen bizonyítékok mérlegelésével milyen tényállást állapított meg, abból milyen jogi érvek mentén, milyen jogi

következtetésre jutott, és az milyen érdemi döntést alapoz meg. Az indokolási kötelezettség teljesítése és annak módja, mértéke tehát az alperes által alappal nem sérelmezhető.

[293] Tévesen hivatkozott az alperes arra is, hogy az elsőfokú bíróság az általános kártérítés jogintézményének több költségtelet érintő alkalmazásával – a Pp. 2. § (2) bekezdése és a Pp. 342.§. (1), (3) bekezdése sérelmével - a kereseti kérelmen túlterjeszkedett.

[294] A Pp. 7. § (1) bekezdés 11. pontja szerint a keresettel érvényesített jog az az alanyi jog, amelynek érvényesítését anyagi jogi jogszabály biztosítja. A jelen esetben ez magát a kártérítési igényt jelenti.

[295] A Pp.7.§. (1) bekezdés 8. pont szerint a jogalap az az anyagi jogi jogszabályi rendelkezés, amely az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tényeket meghatározza, és annak alapján az igény támasztására feljogosít; azaz az alanyi jogot keletkezteti. A jelen esetben a kártérítési felelősség, illetőleg a sérelemdíj iránti felelősség feltételeit meghatározó jogszabályi rendelkezések minősülnek a jogalapnak.

[296] Ettől eltérően a Ptk. 6:531.§-ban írt általános kártérítés jogintézménye a kár meghatározásának egy módja, technikája, de nem azonosítható az állított és érvényesített alanyi joggal. Az általános kártérítés alkalmazásával tehát az elsőfokú ítélet nem terjed ki olyan jogra, amelyet a felperes nem állított.

[297] Az alperes által sérelmezett költségteleteket számba véve az ítélőtábla az alábbiakat állapította meg:

[298] Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a kártérítési kötelezettsége a használt motoros ruházat balesetkori értékének a megtérítésére terjed ki, amelyet 108.000,- forintban ismert el, és térített meg.

[299] A felperes kereseti kérelme a ruházat új értékének megfizetésére irányult, ezért őt terhelte a bizonyítási érdek abban a tekintetben, hogy a káreseménykor a ruházat értéke magasabb volt. Ennek megfelelően a felperes szakértői bizonyítás lefolytatását indítványozta, amelyet azonban visszavont, ezért a bizonyítatlanság jogkövetkezményét neki kell viselnie.

[300] Erre tekintettel a ruházat értéke az alperes által meghatározott összegben volt megállapítható, amelyet azonban az alperes már megtérített. Ezért a beszerzési értékhez igazodó kereseti kérelmet az ítélőtábla elutasította, az alperes 108.000.-forint összegű marasztalását mellőzte, és e tekintetben az elsőfokú ítéleti rendelkezést megváltoztatta.

[301] Alaptalanul támadta az alperes a figyelmességi csomagok költsége címén őt marasztaló ítéleti rendelkezést.

[302] A kórházi ellátás hiányosságai az élelmezés kiegészítését indokoltá teszik, ezen költség felmerülését az élettárs tanúvallomása is alátámasztotta.

[303] Az elsőfokú bíróság ezen költségtétel összegszerűségét - a kórházban töltött idő figyelembevételével - okszerű mérlegelés útján, reális mértékben állapította meg.

[304] A fellebbezési érvelésre tekintettel az ítéltábla kiemeli, hogy az élettárs által bevitt élelmiszerek nem ingyenes ajándékként, hanem a Ptk. 6:522. § (2) bekezdés c) pontja értelmében a felperes indokolt szükségletei kielégítésének költségeiként kárnak minősülnek.

[305] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság a felperest az élelemfeljavítás címén megillető összeget.

[306] A felmerült költségek indokoltságát az orvossal négy hónap időtartamban, 2018. augusztus 26-ig támasztotta alá. A törvényszék ebből csak a 2018. július 26-áig terjedő időszakot vette figyelembe, így – a 16 napos kórházi tartózkodás levonásával - mindössze 76 nap elszámolásával ítélte megalapozottnak a felperes ezen a címen előterjesztett igényét.

[307] Az alperes a fellebbezésében olyan időszakra eső, kórházban töltött napok mellőzését kéri az élelemfeljavítással érintett időtartamból, amelyek nem az elsőfokú bíróság által megítélt igénnyel lefedett időszakot érintik, ezért ez a fellebbezési érvelés nem alapozza meg az ezen a címen megítélt összeg leszállítását.

[308] A törvényszék a felperes kórházban tartózkodása időtartamára – amelyre vonatkozóan a figyelmességi csomagok költsége számolható el - az élelemfeljavítás költségigényt nem ítélte meg, ezért a kétszeres megtérülés nem állapítható meg.

[309] Az élelemfeljavítás napi összegeként elszámolt 800,- forint a köztudomású ár- és értékviszonyokra figyelemmel nem eltűzött.

[310] A felperes számlával igazolta - az őt a kórházban látogató - élettársa szállásköltségének felmerülését, összegét és időpontját. A számlán feltüntetett dátum igazodik a helységi kórházi kezelés 2018. augusztus 3-tól 8-áig tartó időszakához is, noha az élettárs a tanúvallomásában a szállásköltség felmerülését más időpontra tette.

[311] A bizonyítékok helytálló mérlegelésével állapította azonban meg az elsőfokú bíróság, hogy a szállásköltség felmerülésének tényét igazoló tanúvallomással, és a csatolt számlával szemben sem a kereseti kérelemben ettől eltérően, tévesen megjelölt időpont, sem a tanú - a dátumot érintő, és a huzamosabb idő elteltére tekintettel elfogadható - pontatlansága önmagában nem alapozza meg az igény elutasítását. A szállásköltség felmerülésének tévesen megjelölt dátumát a felperes a nyilatkozatával megfelelően helyesbítette (15. jkv 6.o.).

[312] Az elsőfokú bíróság a kórházi látogatásokkal kapcsolatos üzemanyagköltség címén a felperes javára meghatározott összeget általános kártérítésként, helytálló mérlegelés alapján állapította meg, ezért az alperes ezen tételt érintő fellebbezése alaptalan.

[313] Az elsőfokú bíróság által figyelembe vett 2 helység1i és 19 helység2i út részben az alperes elismerésén (8 út), részben a törvényszék okszerű mérlegelésén alapul. Az elsőfokú bíróság által az utazások száma, az adott távolságok, a NAV által közzétett üzemanyagárak és fogyasztási normák, továbbá az átlagolt üzemanyagköltség együttes figyelembevételével kalkulált, és a felperes javára megállapított 345.800.- forint +2.456.-forint nem csak életszerű, reális szempontok alapján mérlegelt, és indokoltan felmerült költség, hanem kedvezőbb marasztalási összeget is eredményez az alperes javára annál, mintha ezen költségátétel kalkulálására – az alperes fellebbezésében írtaknak megfelelően – a Toyota Avensis gépjármű 9,5 liter benzin/100 km-es fogyasztása alapulvételével került volna sor .

[314] A perbeli Mercedes gépjármű dízelüzemű, ezért – a nagyobb hengerűrtartalma mellett is - a NAV által közzétett üzemanyag alapszabvány általános mértéke szerint alacsonyabb fogyasztású, mint a kisebb űrtartalmú, benzines Toyota Avensis gépjármű. Ezért nem foghat helyt sem a Mercedes gépkocsi látogatásokhoz való indokolatlan igénybevételével kapcsolatos, sem pedig – a Mercedes gépjármű használatára tekintettel kalkulált és megítélt üzemanyagköltség vonatkozásában – a káron szerzésre vonatkozó alperesi érvelés.

[315] A Citroen C1 gépkocsi a méreténél, a jellemzőinél fogva hosszabb utazásra kevésbé alkalmas, ezért annak igénybevétele a helység2i kórházi látogatások alkalmával – a 39. számú szakvélemény által is alátámasztottan - nem volt célszerű.

[316] Az alperes álláspontjával szemben az ítéltábla egyetértett azzal, hogy a baleset által előidézett elnehezült élethelyzetben a felperestől nem volt elvárható a látogatásokkal kapcsolatosan felmerült üzemanyag- és egyéb költségek valamennyi számlájának gyűjtése, megőrzése, és a kiadások folyamatos dokumentálása. Az általános kártérítés jogintézménye – részben - éppen a hasonló körülmények között bekövetkezett károsodások reparációját hivatott biztosítani.

[317] Eredménytelen az alperes fellebbezése az ápolási-gondozási költségátételt érintően is: az ápolási-gondozási feladatok időszükséglete az orvosszakértő által igazolt, az elsőfokú bíróság által figyelembe vett óradíjak pedig - a bírói gyakorlatban elfogadott módon - az egészségügyi szolgáltatók díjtételeihez igazodnak, ezért ezen költségátétel fentiek alapulvételével számított, és az elsőfokú bíróság által részletesen levezetett összege megalapozott, annak másodfokú bíróság általi megváltoztatása nem indokolt.

[318] Az alperes fellebbezésében kifejtettekkel szemben az ítéltábla osztotta azon, számos eseti döntésben rögzített jogi álláspontot, miszerint a hozzátartozó közreműködése a beteg ápolásában egy piaci szolgáltatás igénybevételét váltja ki, ezért az ápolási-gondozási díj mértékének megállapításakor az ápolás-gondozás, mint piaci szolgáltatás igénybevétele esetén fizetendő díj összegéből, és nem a szakképzett minimálbérből kell kiindulni. Utal az ítéltábla a Kúria Pfv.III.21.697/2019/6., a Pfv.VIII.20.047/2019/4., a Pfv.20.765/2017/7., a Pfv.20.875/2016/4., valamint az EBH2009.2041. számú eseti döntéseiben megnyilvánuló bírói gyakorlatra.

[319] A mindkét fél által fellebbezéssel támadott háztartási munka kisegítés költségátétel tekintetében az ítéltábla a felperes fellebbezését ítélte megalapozottnak, egyben az alperes ezen költségátétel csökkentésére irányuló fellebbezését alaptalannak.

[320] A hozzátartozók tanúvallomása alátámasztotta, hogy a felperes rendszeresen végzett házimunkát, amelynek a havi 34 óra időtartama indokoltnak és életszerűnek tekinthető.

[321] A hétköznapi bevásárlás napi fél óra időtartama havonta 10 órát, a hétvégi nagybevásárlás heti két óra időtartama havi 8 órát tesz ki. A bevásárlás összesen 18 óra időszükségletéhez hozzászámítandó a napi fél órát – havonta 16 órát – kitevő egyéb, pl. takarítási munka. A törvényszék által e körben figyelembe vett 1.500,- forintos óradíj nem eltúlzott, a piaci összehasonlító adatoknak megfelel. A felperes által 2018. november 30-ig 34 óra alapulvételével érvényesített háztartási munka kisegítés költségigénye tehát havi 51.000,- forint, azaz összesen 367.200,- forint összegben megalapozott.

[322] A 2018. december 1-től számított időszak tekintetében – az orvosszakértői vélemény alapján - már megállapítható, hogy a felperes a könnyű házimunka – közte a napi kisbevásárlások - ellátására képes, azaz havi 10 óra könnyű háztartási munka elvégzésére a balesetből eredő állapotában is lehetősége van. Az egyéb, közepes és azt meghaladó nehézségű házimunkák - a takarítás, nagybevásárlás, stb. – ellátására nem képes, vagy csak korlátozottan, az ereje rendkívüli megfeszítésével képes. Erre tekintettel alaposnak ítélte az ítéltábla a felperes - ezen időszakra érvényesített - 24 óra elmaradt háztartási munka és 1500.-Ft óradíj alapján számított háztartási kisegítési költségigényét, és a felperes fellebbezésének megfelelően havi 12.000,- forintról havi 36.000,- forintra emelte fel a kártérítési járadék mértékét. A lejárt kártérítés összege erre az időszakra 480.000,- forint helyett 1.404.000,- forintban állapítható meg.

[323] A kerti és ház körüli munka költsége körében az ítéltábla a felperes fellebbezését részben alaposnak, az alperes fellebbezését alaptalannak ítélte.

[324] A medence takarítására, karbantartására vonatkozóan a peradatok okszerű mérlegelésével fogadta el a törvényszék bizonyítottan a havi 15.000,- forint költség felmerülését. A tanúvallomások és a csatolt okirat igazolják az átalányjellegű havi költség felmerülését és összegét.

[325] Az egyéb kerti, ház körüli munkák költségei tekintetében az ítéltábla úgy foglalt állást, hogy az ikerházas ingatlan esetén a tulajdonostárs részére szíveségből végzett munkák – illetve a sérülés miatt azok elmaradása - nem alapozzák meg a felperes ezen a címen érvényesített igényét. A felperes lakóhelyeül szolgáló ingatlan tekintetében a tulajdonostársak között olyan családi, rokoni kapcsolat sem áll fenn, ami a felperes részéről a kerti, ház körüli munkák önkéntes átvállalását – a Ptk. tulajdonostársak költségviselésére vonatkozó szabályai ellenére - a költségek kalkulálása szempontjából figyelembe vehetővé tenné. Az ítéltábla e körben a törvényszék helytálló indokaival egyetértett.

[326] A medencekarbantartás költségét meghaladó, kerti, házkörüli munkák költségigényének elutasításával kapcsolatosan az ítéltábla nem ítélte alaposnak az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a felperes nem jelölte meg a munkák konkrét mibenlétét, időtartamát. A felperes a keresetlevélében (25. oldal 8. pont, 26. oldal, 27. oldal), továbbá a 9.

számú beadványában (14. oldal) a szükséges módon és mértékben az általa rendszeresen elvégzett kerti, ház körüli munkákat megjelölte, körülírta, és azt élettársa és testvére tanúvallomása igazolta (33. jkv. 6. old., 9. old). A fentiekén túl a felperes ezen tevékenységekre irányadó árlistákat is csatolt. Ugyanakkor az ítéltábla figyelembe vette azt is, hogy a felperes által használt ingatlanrész alapterülete kicsi, nagyrészt térkő és medence takarja, ezáltal a ténylegesen és rendszeresen gondozandó füves terület kis méretű. A nagyobb területű szülői ingatlant érintően az ¼ arányú tulajdonostársi minőség, és az édesanyjával való családi kötelék indokolja a felperes szerepvállalását a ház körüli feladatok ellátásában.

[327] A fenti szempontok együttes mérlegelése alapján az ítéltábla a két ingatlanra összesen havi 10.000,- forint költség megtérítését ítélte indokoltnak, amely a havi 15.000.- forint medencekölséggel együtt összesen havi 25.000,- forint költségpótló járadék megállapítását alapozta meg. Ennek figyelembevételével az ítéltábla a lejárt járadék összegét 708.000,- forintról 1.180.000,- forintra, a 2022. április 1 napjától járó járadék havi összegét pedig 15.000.- forintról 25.000.- forintra emelte fel.

[328] A közlekedési többletköltség tekintetében az alperes a 2018. december 31-ig terjedő időszakra megítélt 175.500,- forint kíséző költséget a fellebbezésével nem támadta e tekintetben az elsőfokú ítéleti rendelkezés jogerőre emelkedett.

[329] Az ítéltábla megállapította, hogy a 2018. május 12-től december 31-ig megítélt - és az alperes által 100.000.- forintot meghaladó részében vitatott - 204.231,- forint üzemanyagköltséget a törvényszék okszerű mérlegeléssel, helytállóan kalkulálta. Ez a költségétel kizárólag a balesettel okozati összefüggésben felmerülő, gyógyászati célú utak költségét tartalmazza, ezért alaptalanul érvel a fellebbezésében az alperes a káron szerzés tilalmára hivatkozva azzal, hogy bizonyos közlekedési költségek a baleset nélkül is felmerültek volna.

[330] Az ezt meghaladó időszakokra, azaz a 2019. január 1-től április 23-ig a havi 23.700,- forint, az április 24-től június 30-ig a havi 33.700,- forint, és a 2019. július 1-től havi 23.700,- forint költségigény megalapozottságával, és e körben az elsőfokú bíróság indokaival az ítéltábla egyetértett.

[331] A fenti összegű közlekedési költségek részben a havonta átlagosan 450 km gyógyászati célú utak - a NAV fogyasztási normájából és üzemanyagaiból számított – havi 13.700,- forintos költségéből, részben pedig nem gyógyászati célú utak havi 10.000.- forintban mérlegelt költségéből tevődik össze. A nem gyógyászati célú utak üzemanyagköltségének ellentételezése a havi 10.000.- forint erejéig azért indokolt, mivel a felperest a munkakörére tekintettel megillető, magáncélú céges gépkocsihasználat megszűnése a balesettel áll okozati összefüggésben, és az ezzel járó üzemanyagtérítéstől a baleset következtében esett el a felperes. A felperes hobbiszerű motorozásának megszüntével megtakarított üzemanyag nem számottevő mennyiségének figyelmen kívül hagyása nem sérti a káron szerzés tilalmát.

[332] A fentiek figyelembevételével tehát az elsőfokú bíróság 2019. január 1. napjától a 23.700,- forint közlekedési többletköltség összegét okszerű mérlegeléssel, helyesen határozta meg.

[333] A 2019. április 24-től június 30-ig terjedő időszakra a havi 10.000.- forint többletköltség, azaz összesen 33.700.- forint közlekedési többletköltség megállapítását az indokolta, hogy a felperes munkakörének ellátásával kapcsolatosan további utazások merültek fel.

[334] A gépjármű bérleti díj csökkentésére irányuló alperesi fellebbezés annyiban alapos, hogy a felperes részéről nem az ítéletben figyelembe vett időponttól, azaz 2018 június 20. napjától, vált szükségessé és indokoltá a speciális felszereltségű gépjármű bérlete, hanem 2018. november 23-tól, azaz az annak vezetésére vonatkozó jogosítvány megszerzésétől.

[335] A jogosítványszerzést megelőzően a felperes csak kísérővel tudott közlekedni, a szállítása hosszabb utakon, alkalmanként a testvére által rendelkezésére bocsátott Toyota Avensis gépkocsival, a rövidebb utakon az élettársa Citroen típusú autójával is megoldható lett volna.

[336] Ezen okokra tekintettel az ítéltábla a Mercedes gépjármű szükségtelen bérelésével öt hónap alatt felmerült, kerekítve összesen 1.250.000,- forint bérleti díj összegével az elsőfokú bíróság által megítélt 7.833.333.- forintot csökkentette, és 6.583.333.- forintban határozta meg.

[337] Az ezt követő időszakra azonban az orvosszakértői vélemény alátámasztotta, hogy az egészségi állapota csupán a jobbkéz használatának teljes nélkülözését lehetővé tevő gépjármű vezetésére teszi alkalmassá a felperest. Az általa választott Mercedes típus ezen kritériumoknak megfelelt: a kartámasz, a parkolórendszer, az automataváltó, a lábbal aktiválható rögzítőfék, mint felszereltségi elem közül az utóbbi három műszaki megoldás egyértelműen szükséges. Ezek mellett a járművezetés biztonságosabbá tételéhez indokolt a kormányoszlopon elhelyezett automataváltó funkcióválasztó, és az azonos karon lévő fényszóró és irányjelző kapcsoló (39. szakvélemény 14. old. 3. kérdés).

[338] A szakértő által vizsgált és bemutatott egyéb automataváltós gépjármű típusok a felsorolt együttes paramétereket nem elégítették ki, de az alperes sem jelölt meg konkrét, az elvárásoknak teljeskörűen megfelelő gépkocsit. Ez utóbbi értékelésével a törvényszék nem sértette meg a bizonyítás szabályait. A felperes a típusválasztás indokoltsága tekintetében a bizonyítási kötelezettségének a beszerzett műszaki szakvéleménnyel eleget tett. A műszaki szakértő az összehasonlító adatok tükrében a speciális felszereltségű gépjármű havi 250.000.- forint összegű bérleti díját nem látta eltúlzottnak. A fenti szakértői megállapítások mellett a szakvélemény alperes által indítványozott további kiegészítése nem volt indokolt.

[339] Az ítéltábla kitér arra, hogy nem ütközik a káron szerzés tilalmába, és a felperes igényét nem teszi alaptalanná, hogy a bérleti díjat utólagosan kell megfizetnie, azt ugyanis megelőlegezte számára a gépjármű tulajdonosa. E körben az ítéltábla utal a Kúria Pfv.III.20.032/2017/4. számú ítélet [43] bekezdésében és a Pfv.III.22.383/2016/5. számú döntés [32] bekezdésében tükröződő bírói gyakorlatra.

[340] Az ítéltábla nagyrészen - a bérleti díjjal kapcsolatosan a fentiekben kifejtett érvek alapján - alaptalannak ítélte az alperes gépjárművásárlás megítélt költségének csökkentésére irányuló fellebbezését.

[341] Az orvosszakértő igazolta, hogy a felperes biztonságos közlekedése csak a speciális felszereltségű gépkocsival oldható meg, a műszaki szakértői vélemény pedig alátámasztotta, hogy a megvásárolt Mercedes jármű ezen kritériumoknak optimálisan megfelel, és a vételára a piaci viszonyokhoz igazodott.

[342] Az ítéltábla a bérelt, majd megvásárolt gépjárművel kapcsolatos költségtelek tekintetében alaptalannak ítélte a szakértői bizonyítással kapcsolatos fellebbezési kifogást arra figyelemmel, hogy a szakértői megállapítások nem aggályosak, nem hiányosak, így alkalmasak arra, hogy ítéleti döntés alapjául szolgáljanak.

[343] Alaptalanul vitatja az alperes a fellebbezésében a rehabilitációs költség törvényszék által megállapított mértékét.

[344] Az ítéltábla kiemeli, hogy - az orvosszakértő által alátámasztottan - nem csak az állapotjavulás esélye, lehetősége, hanem az állapotromlás megelőzése is indokolja és szükségessé teszi a rehabilitációs kezeléseket.

[345] Az helység5i gyógyfürdő indokoltsága szakértőileg igazolt, az igénybevétele az élettárs tanúvallomása alapján bizonyított. Az elsőfokú bíróság ennek 28.000.- forintos költségét megalapozottan számolta el a felperes javára.

[346] Az alperes a fellebbezésében alaptalanul rója az elsőfokú bíróság terhére a rehabilitációs költség kalkulálásának értelmezhetetlenségét. A megítélt rehabilitációs költség 2018. szeptember 1-től 2022. március 31-ig terjedő időre vonatkozó meghatározása a felperes 53. számú előkészítő iratának levezetésén alapul (53. irat 45. old.) azzal a különbséggel, hogy a felperes által számított havonkénti összeget az elsőfokú bíróság 16.000 forinttal csökkentette, mivel a masszázst havi 32.000 forint helyett havi 16.000 forintban ítélte megalapozottnak.

[347] A rehabilitációs költség összegét a törvényszék az 53. előkészítő irathoz viszonyítva további 1 hónappal, azaz 2022. március 31-ig számolta el. Ennek alapján az elsőfokú bíróság a rehabilitációs költség összegét - az helység5i gyógyfürdő költségén felül - összesen 2.924.840 forint összegben határozta meg.

[348] Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a gyógytorna a szakértő szerint heti 2-3 alkalommal indokolt, amelyre tekintettel nem minősül eltúlzottnak ezen költségétel elsőfokú bíróság általi heti 3 alkalommal történő felszámítása. Nem alapos tehát az alperes azon érvelése, hogy csak heti 2,5 alkalom ellenértékének, tehát 78.000.- forint helyett 65.000.- forint megfizetésére lenne csak kötelezhető havonta.

[349] Helytállóan határozta meg az elsőfokú bíróság, hogy a havi rehabilitációs járadékigény összege a heti 3 alkalom 3D vertikális gyógytorna 78.000 forintos, a havi 2 masszázs 16.000 forintos és a gyógyfürdő 5.000 forintos havi költségéből tevődik össze, és mindösszesen havi 99.000 forint összegben.

[350] A társadalombiztosítás által támogatott kezelések igénybevételének szükségessége és ezek figyelembevétele körében a bírói gyakorlat arra mutat, hogy a felperes igényei a károsult és a károkozó érdekei közti észszerű egyensúly figyelembevételével vizsgálva nem lépik túl az alperesi felelősség kereteit. Utal az ítéltábla a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.736/2007/3. számú, továbbá a Kúria Pfv.20.168/2020/5. és a Pfv.20.032/2017/4. számú határozataiban kifejtettekre.

[351] A gyógyszerköltség tekintetében az alperes fellebbezését az ítéltábla - az alábbiak szerint - részben ítélte alaposnak.

[352] Az elsőfokú bíróság - a szakértői vélemény alapján – az ítéletének tényállásában helyesen rögzítette (ítélet 5., 6. old.), azonban nem kellő súllyal értékelte azokat a körülményeket, hogy bizonyos gyógyszerek kiváltására csak alkalomszerűen került sor, egyes vényköteles gyógyszerek felperes általi kiváltását a BÉVER lista nem igazolja, továbbá a gumifásli alkalmazása 24 hétig volt csak indokolt.

[353] A fentiekből fakadó bizonyítatlanság a felperes terhére értékelendő, ezért az ítéltábla - figyelemmel arra is, hogy a 2018. december 31. napjáig terjedő időre a havi 40.000 forintos költségterhelés tekintetében az alperes fellebbezéssel nem élt, az ezt követő időszakra - 2019. január 1. napjától kezdődően a havi 30.000.- forint helyett havi 20.000.- forintban látta mérlegeléssel megállapíthatónak - és a 39. számú szakvéleményben feltüntetett hasonló nagyságrendű összegre tekintettel - indokoltnak a gyógyszerköltség címén támasztott igényt.

[354] 2019. január 1-től az ítéltábla - a havi 20.000 forint költség figyelembevételével - a lejárt járadék elsőfokú bíróság által megállapított 1.157.700.- forint összegét 771.800.- forintra leszállította.

[355] A gyógyászati segédeszközök költsége tekintetében az alperes fellebbezése alaptalan.

[356] A berendezések használatának balesettel való okozati összefüggése nem vitatható, alkalmazásuk pedig az OTTO Bock Stiweld Med 4 készülék esetében szakorvosi javaslatra, a Nervostim B izomstimulátor esetében pedig a szakvélemény szerint abszolút javallott, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan kötelezte az alperest ezen költségek felperes javára való megtérítésére.

[357] A felperes esetében állapotjavulás ugyan nem várható, azonban hangsúlyozza az ítéltábla, hogy bizonyos kezelések nem csak az állapotjavítást célozzák, hanem az állapotrosszabbodás elkerülését teszik lehetővé.

[358] Az ingeráram kezeléssel kapcsolatosan a társadalombiztosítás által nyújtott szolgáltatás igénybevétele helyett a saját készülék megvásárlását az indokolja, hogy ezáltal a kezelés folyamatosan, és optimális gyakorisággal, könnyebb hozzáféréssel alkalmazható.

[359] A társadalombiztosítás által finanszírozott ingeráram kezelés tekintetében pedig az ítéltábla utal a rehabilitációs költség körében már hivatkozott 3 eseti döntésben is megnyilvánuló bírói gyakorlatra.

[360] Eredménytelen az alperes fellebbezése a keresetvesztés és a keresetpótló járadék tekintetében is.

[361] Helytállóan indult ki az elsőfokú bíróság ezen költségterhelés elbírálása során abból a – 39. számú szakvélemény által alátámasztott (15. old 5. kérdés) - tényből, hogy a felperes a balesetéből eredően nem képes a külföldi és belföldi utazással járó korábbi munkakörének ellátására, figyelemmel arra is, hogy adminisztratív munka végzése esetén sem dolgozhat teljes munkaidőben és időkényszerben (alapszakvélemény 49. old. 18. pont), ezen megállapítás tehát iratellenesnek nem tekinthető.

[362] Mindezek alapján az állapítható meg, hogy a felperes a munkakörét 2018. április 25. után a balesettel okozati összefüggésben nem tudta ellátni, függetlenül az alperes által hivatkozott, és a munkaviszony kifejezett megszüntetésére irányuló később tett felperesi írásbeli nyilatkozat megnevezésétől.

[363] A munkáltatói igazolás, a cégnyilvántartási adatok, a jövedelemigazolás (F/40, 43, 9/F/57.) megfelelően támasztják alá a jövedelemvesztés megállapításához szükséges, a felperes által állított adatokat: a munkaviszony fennálltának tényét, időtartamát, a felperes munkakörét, és balesetet megelőző 1 évben szerzett jövedelmét.

[364] Az ítéltábla itt tér ki arra, hogy az alperes alaptalanul sérelmezi a 2022. február 11-én kelt ellenkérelem-változtatása, és a felperes munkaviszonyát érintően ott előadott védekezése törvényszék általi indokolatlan mellőzését.

[365] Az ítéltábla rámutat, hogy az F/44. szám alatt csatolt határozat és ennek részét képező biztosítási idő adatlap már 2020. szeptember 22. napján a keresetlevélhez másolatként csatolásra került, így az abban feltüntetett tények a keresetlevél kézbesítésével ismertté váltak. Ebből következően az alperes ezen tényekre való, jóval későbbi, és a Pp. 214. § (3) és (4) bekezdésének meg nem felelő hivatkozását az (5) bekezdés értelmében figyelmen kívül kell hagyni. Erre tekintettel az alperes 2022. február 11-én kelt, 54. számú ellenkérelem változtatásának a Pp. 216. §-ban foglalt eljárási feltételei nem állnak fenn. Ebből következően a felperes munkaviszonya folyamatos fennállásának vitatására vonatkozó ellenkérelem érdemben nem értékelhető, úgyszintén az ez irányú fellebbezési hivatkozás érdemi vizsgálatára sem kerülhet sor.

[366] Az ítéltábla megállapította, hogy az ítélet e körben indokolást ugyan nem tartalmaz, azonban a törvényszék helytállóan mellőzte az elsőfokú eljárásban az ezzel kapcsolatos tényállítást és ellenkérelem-változtatást.

[367] A keresetveszteség és költségpótló járadék kártérítési tétel összagszerűségét érintően az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, miszerint a kiküldetési díj a jelen esetben – annak tényleges tartalma, célja alapján - nem költségterítésként, hanem munkabérként funkcionált. A munkatársak tanúvallomásai, a kifizetési nyugták, és bérlapok is igazolják, hogy a kiküldetési díj nem a felperes költségeinek kompenzálására szolgált, hanem havi rendszeres és állandó pénzbeli ellenértéke volt a felperes munkájának, ezért a megnevezése ellenére azt munkabérként kellett figyelembe venni.

[368] A kifejtettek miatt megalapozottan mellőzte az elsőfokú bíróság a nemzetiség1 jog megismerését célzó bizonyítási indítványt.

[369] A jövedelempótló járadék nyugdíjkorhatár figyelembevétele nélküli megállapítását kifogásoló fellebbezési érvelésre tekintettel az ítéltábla utal arra, hogy a Ptk. 6:528. § (5) bekezdése előírja azoknak a jövőbeli változásoknak a figyelembevételét, amelyek a bekövetkeztével számolni lehet.

[370] Az aktuálisan valóban 65 éves nyugdíjkorhatár felperes általi betöltése azonban olyan hosszú időszak elteltét követően várható, hogy ezen huzamos időszak alatt az ezt érintő törvényi szabályozás változásával inkább kell számolni, mint annak változatlanságával. Emiatt nem hivatkozhat alappal arra az alperes, hogy már most meg kellett volna határozni az ezzel kapcsolatos járadékjogosultság záró időpontját.

[371] Az alperes a fellebbezésében eltúlzottnak ítélte a sérelemdíj elsőfokú bíróság által meghatározott összegét.

[372] Az ítéltábla azonban megállapította, hogy a törvényszék teljes körűen feltárta, és ítéletének tényállásában részletesen ismertette azt a számtalan fizikai, lelki, szociális, és életmódbeli hátrányt, amelyeket a felperes az egészséghez fűződő személyiségi joga súlyos megsértése következtében elszenvedni kénytelen (ítélet 4-5. 7-8-9. oldal), a döntésének jogi indokolásában pedig ezeket a körülményeket a törvényszék maradéktalanul értékelte. Az ítéltábla a mérlegelés szempontjaival, indokaival, és az annak eredményeként a felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzációjaként meghatározott sérelemdíj összegével is egyetértett.

[373] Az ítéltábla utal arra, hogy az alperes okozati összefüggést vitató fellebbezési érvelése sem alapos: a munkaképesség csökkenés, a baráti kapcsolatok csorbulása, a kedvelt sportolási lehetőségek elvesztése, megváltozása mind a balesettel áll okozati összefüggésben.

[374] A felperes pszichés állapot javulásának lehetősége - a törvényszék okszerű mérlegelése szerint - a baleset számos egyéb negatív következményének esetleges

enyhítésével mutat összefüggést; a pszichés állapotjavulás bekövetkezte azonban bizonytalan, pusztán elvi esélyként és nem pedig reális prognózisként értékelhető.

[375] A kifejtettek értelmében az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a rendelkező részben foglaltak szerint - a Pp.383.§. (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

[376] A fellebbezések az elsőfokú ítélet pervesztességi-pernyertességi arányához képest érdemi eltérést nem eredményeztek, így az elsőfokú ítéletben meghatározott perköltség viselési rendelkezések megváltoztatása nem volt indokolt.

[377] A másodfokú eljárásban a felperes fellebbezésének pertárgyértéke 2.652.000 forint volt, ennek alapján a feljegyzett illeték összege 212.200 forint.

[378] Az alperes fellebbezésének pertárgyértéke az általa a fellebbezésben részletesen kimunkált 35.115.206.- forint és 94.687,2 euró, a feljegyzett illeték 2.500.000 forint.

[379] A felperes fellebbezése – az alacsonyabb mértékű fellebbezési értékhez viszonyítva - nagyobb részben eredményre vezetett, míg az alperes fellebbezése – a magas fellebbezési pertárgyértékhez viszonyítva – elenyésző mértékben eredményes.

[380] Mindezek együttes számításával a felperes 87.200.- forint, az alperes 2.625.000.- forint feljegyzett fellebbezési illeték állam javára való megfizetésére köteles.

[381] Az alperes pedig köteles megfizetni a felperesnek a 32/2003. (VIII.22) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a-b) pontja és (5) bekezdése szerint megállapított mértékű, az áfát is magában foglaló – kerekítve - 1.700.000.- forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Győr, 2022. július 6.

Dr. Maurer Ádám sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

Dr. Mészáros Zsolt sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró